

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1909, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skogsaccis samt inom Riksdagen i ämnet väckta motioner, dels ock Kungl. Maj:ts i sammanhang därmed framlagda proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 38 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Genom två särskilda den 29 januari 1909 dagtecknade propositioner, n:is 25 och 26, hvilka båda blifvit till sammansatta bevillnings- och lagutskottet för behandling öfverlämnade, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionerna bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver finans- och ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit Riksdagen att antaga här nedan återgifna förslag till

- 1) lag om skogsaccis; samt
- 2) lag angående ändrad lydelse af 38 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 5 Saml. 2 Afd. 4 Häft. (N:o 4.)

Kungl. Maj:ts
proposition
n:o 25.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för propositionen n:o 25, får utskottet hänvisa till det vid densamma fogade utdrag af statsrådsprotokollet.

I ämnet
väckta motio-
ner.

I sammanhang med ifrågavarande kungl. propositioner har utskottet till behandling förehaft följande i anledning af propositionen n:o 25 inom Riksdagen afgifna motioner, hvilka jämväl till utskottet öfverlämnats, nämligen motionerna inom Första Kammaren n:o 51 af herr Olof Jonsson, n:o 52 af herr A. Åström, n:o 53 af herr G. F. Östberg, n:o 55 af herr Gust. Barthelson och n:o 62 af herr K. Bohnstedt samt motionerna inom Andra Kam- maren n:o 177 af herr P. O. Lundell, n:o 213 af herr E. Åkerlund och n:o 259 af herr Johan Widén.

Nämnda motioner finnas här nedan återgifna.

Herr Jons-
sons motion.

Uti motionen n:o 51 har herr Jonsson anfört följande:

»Då jag anser samma skäl, som vid nästföregående riksdag i Första Kammaren anfördes såväl vid remissen som vid afgörandet mot då fram- lagda förslag om ett interimistiskt införande af en kommunal skogsaccis, fortfarande gälla emot Kungl. Maj:ts nu framlagda proposition n:o 25, och då den mera fullständiga lösningen medelst en omtaxering af fastig- heter, hvilken taxering eljest skall från och med 1908 fortfara att gälla i fem år, och införandet af bevillning för inkomst af skogsafverkning m. m. skulle medföra afsevärda kostnader och besvär, som utan olägenhet kunna undvikas, om en sådan lösning åtminstone framskjutes till året näst före det, då ny fastighetstaxering skall äga rum, har jag ansett mig böra framlägga förslag till en mera rättvis och enklare lösning af spørsmålet, än förutnämnda Kungl. Maj:ts förslag innebär.

De skäl, som legat till grund för vid olika tillfällen framställda för- slag om ändrade bestämmelser rörande taxering af skog eller af inkomst däraf, äfvensom för Kungl. Maj:ts proposition i fråga, ha varit, dels att vid taxering af jordbruksfastighet hänsyn icke tagits till växande skogs afkast- ning eller värde, så att därför taxeringsvärdet å sådan fastighet ofta nog blifvit mycket för lågt, och dels att de kommuner, från hvars område virke i stor omfattning afverkats för att förädlas inom en helt annan kommun, gått miste om kommunalskatt för den inkomst vederbörande försäljare eller afverkare däraf erhållit.

Om nu detta taxeringsvärde, såsom man förmenar, för en del fastig-

heter inom vissa län fortfarande är för lågt, så bör ju genom lämpliga ändringar i skattelagarne också åtgärden gå ut på att vinna rättelse af detta missförhållande. Och ehuru den slutliga ändringen i bevillningsförordningen eller i en lag för kommunalbeskattning bör gå ut på att, vid bestämmandet af taxeringsvärdet för jordbruksfastighet, icke annan hänsyn till växande skogsvärde än den, som kan härledas af tillgång på virke till husbehof, skall tagas, men all annan afverkning eller skogsförsäljning taxeras såsom inkomst, så anser jag dock af här anförda skäl, att en mindre omfattande ändamålsenlig ändring nu och tills vidare är tillräddig.

Det kan ju vara sannolikt, att jordbruksfastigheter till afsevärdt antal finnas, hvilkas taxeringsvärden, till följd af svårigheten att ens närmelsevis kunna värdera afkastningen af fastighetens skogsbestånd, äro alltför låga, lika väl som att för andra fastigheter detta taxeringsvärde dels motsvarar och dels öfverstiger det verkliga värdet. Reformen måste därför helt naturligt gå ut på, icke att utan hänsyn till hvad som är rätt eller orätt skära alla öfver en kam, utan på att de oriktigt gynnade skola likställas med de rättvist taxerade. Detta mål synes mig tills vidare endast och bäst kunna vinnas genom att ägare af jordbruksfastighet, i fråga om skogsafkastningen, taxeras för inkomst, när denna öfverstigit beräknade fem för hundra af fastighetens taxeringsvärde, således likställas med sådan fastighet, som användes för industriell drift. Fast det här gäller fastighet, för hvilken eljest sex för hundra beräknas, så synes man dock af praktiska skäl nu kunna nöja sig med förutnämnda fem. Då vidare taxeringen komme att gälla den inkomst, som återstode, sedan afverknings- och försälingskostnader afdragits från hvad för virket erhållits vid leveransplatsen, således virkesvärdet på rot eller hvad markens ägare erhållit för en upplåten afverkningsrätt, så synes först och främst icke något afdrag för det s. k. existensminimum här böra äga rum, och vidare kan skäl anföras för att dylik inkomst till mindre belopp än eljest stadgade 500 kronor blefve taxeringsbar, så snart den uppginge till exempelvis minst 100 kronor. På detta sätt finge man dels en enkel regulator för nu till äfventyrs befintliga oriktigheter samt rättelse i fråga om de staten och kommunen ditintills undandragna skatter, och dels komme man att därigenom vinna erfarenheter till nytta för en mera genomgående omläggning af skattelagstiftningen. I fråga åter om hvad jag vill kalla affärsmässig inkomst genom köp och försäljning af ståndskog eller genom från annans mark afverkad skog till förädling vid eget inom annan kommun beläget sågverk m. m., böra gifvetvis också bestämmelser införas af den innebörd, att den kommun, inom

hvars område den eller de skogar, hvaraf vederbörande afverkningsrättsinnehafvare genom öfverlåtelse eller afverkning erhållit sin inkomst eller vinst, äro belägna, må kunna på taxeringen af dylik inkomst i flera fall än för närvarande debitera kommunalutskylder. Den inkomst, hvarom nu är fråga, kan naturligtvis först uppstå eller blifva taxeringsbar, sedan denna inkomst öfverstigit utgifterna för inköpet af ståndskogen och eventuellt för afverkning och transport, där realiseringen skett, vare sig genom försäljning af sådant virke eller virket af afverkaren förädlas inom annan kommun, i hvilket fall värdesättningen bör ske på basis af det pris, som allmännast gäller inom afverkningsorten.

Af hvad här ofvan anförts hoppas jag framgår, hvilka ändringar eller tillägg i bevillningsförordningen böra följa för syftmålet vinnande, men innan jag vidare söker gifva form däråt eller förslag därom några ord om de svårigheter, som icke sällan framförts emot tillämpningen af bevillning för inkomst af skogsbruk eller virkesförsäljning.

Det är till och med möjligt, att dessa förmenta svårigheter varit en medverkande orsak till förslagen om särskildt taxeringsår, taxeringsmyndighet och öfriga förfaringar för den kommunala skogsaccisen, och dock torde knappast någon enskild näringsgren ligga så öppen för kontroll af en därför intresserad allmänhet som öfverlåtelse af afverkningsrätt till och afverkning af skog. Därför synes det mig, att dessa invändningar sakna verklig betydelse, och detta så mycket mer som en betydlig och framför allt viktig del af inkomsten i fråga nu skulle falla under deklaraionsplikten, hvilken för öfrigt kan vidare utsträckas. Då vidare hvarje ordnad bokföring bör ha sitt konto för hvar afverkningsrätt eller skogsfastighet, som debiteras och krediteras för utgift och inkomst, kan icke heller för en stor sågverksaffär svårighet möta för en dylik deklarerings. Då således enligt min mening taxering till bevillning för inkomst af skogsbruk eller försäljning af skog kan lika väl och lätt tillämpas som till den föreslagna accisen, men då denna icke är afsedd att skipa rättvisa, där sådant behöfs, utan går ut lika öfver de oskyldige och skyldige, och då det alltid måste vara en betänkelig sak att genom en lagstiftning söka afhjälpa vissa oegentligheter med att samtidigt skapa flera nya, och då vidare ett dylikt, provisoriskt afsedt, beskattningssätt genom den form, hvori det skall antagas, måste befaras komma att blifva permanent samt dessutom en mängd skattskyldige tvunges att afge två olika deklaraioner och öfvervaka hvad tvenne sidoordnade taxeringsmyndigheter uppskatta dem till, så borde, synes mig, valet emellan de två förslagen falla sig ganska lätt.

En jämförelse åter emellan de uppskattade inkomstbelopp, som kunna väntas framgå af å ena sidan taxering till inkomstbevillning och å andra sidan skogsaccis, kan med säkerhet antagas utfalla till fördel för eller med större belopp för den senare. Men detta uppväges å andra sidan dels däraf, att i förra fallet en ökad bevillning af staten erhålles, och dels däraf att kommunen erhåller långt större bidrag efter 100 kronors inkomst till bevillning än till skogsaccis, och ännu större betydelse har den omständigheten, att de kommuner, hvilkas skattskyldige äro ytterst hårdt betungade och i främsta rummet behöfva lindring, med all sannolikhet komma att i långt högre grad erhålla en sådan i form af minskad utdebitering på ökad fyrktal än genom skogsaccisen. Om vi t. ex. taga en dylik i skogsbygden belägen kommun, i hvilken kommunalutskylderna för år 1906 utgjorde 14 kronor per bevillningskrona, och antaga, att å ena sidan i skogsaccis på uppskattade 35,000 kronor — hälften af det belopp, hvarå hela fyrktalet grundats inom t. ex. Linsellskommunen — erhöles 700 kronor, men att å andra sidan den till bevillning uppskattade nya inkomsten blott utgjorde hälften eller 17,500 kronor, således 175 bevillningskronor eller 1,750 nytillkomna fyrkar att lägga till de förutvarande 7,021, och delar $1,750 + 7,021 = 8,771$ uti utdebiterade 9,829 kronor 40 öre, så erhållas 110 hela öre per fyrk, och då 110 öre gånger 1,750 fyrk gör 1,925 kronor, blir detta belopp alltså det bidrag, kommunen då hade erhållit af det nya skatteobjektet i stället för 700 kronor i skogsaccis. Hade däremot de kommunala utskylderna stannat vid 4 å 5 kronor i denna kommun i stället för 14 per bevillningskrona, skulle skogsaccisen ha gifvit mer än inkomsten af det ökade fyrktalet, således en större fördel, där den mindre behöfs.

Ehuru det utskott, till hvilket motionen remitteras, bäst är i tillfälle att med ledning af ofvanstående gifva form åt de tillägg, som för syftelmålets vinnande erfordras, har jag dock ansett mig pliktig att framlägga förslag till dessa ändringar eller tillägg i bevillningsförordningen.

Sålunda synes för undanröjande af den motsägelse, som eljest skulle framträda emellan bestämmelserna om bevillning för fastighet och bevillning för inkomst, ett tillägg i dylikt syfte böra göras i 1 §. Vidare bör tillägg ske i 8 § af det innehåll, att afverkning af skog för annat än husbehof eller försäljning af skog blir taxeringsbar. Så ock i 10 § af innebörd, att, när ägaren af en jordbruksfastighet därå afverkat skog eller upplåtit afverkningsrätt till skog, han då från den erhållna inkomsten får draga utaf ett belopp af fem för hundra af den fastighetens taxeringsvärde. Och då en dylik inkomst beskattas på den grund, att taxerings-

värdet å fastigheten varit för lågt åsatt, vare sig detta framgått af en kontinuerligt eller för flera år på en gång uttagen afkastning af skogen, så bör i dylikt fall icke afdrag för existensminimum äga rum samt äfven inkomsten vara taxeringsbar, så snart den uppnår t. ex. 100 kronor, hvadan tvenne tillägg i detta syfte böra göras i 11 §. I § 12 måste tvenne tillägg göras därom, att den taxering af olika inkomst, hvarom här är fråga, alltid skall ske å den ort, där den anses hafva erhållits. Vål kan det ock sättas i fråga, om det icke vore skäl i att genom ett tillägg i § 14 mom. e vid slutet af första stycket vidga den obligatoriska skyldigheten att deklarerera för sådan inkomst, hvarom här är fråga, men då alla aktiebolag redan ha sådan, så bör man, synes det mig, till en början åtminstone kunna nöja sig med att för öfriga skyldighet att på anmaning deklarerera nu finnes.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag värdsamt hemställa, att Riksdagen, i stället för den af Kungl. Maj:t i proposition n:o 25 föreslagna kommunala skogsaccis, ville besluta, att i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst nedanstående tillägg införes, nämligen i § 1 efter första styckets slut — samt i vissa här nedan i §§ 8, 10, 11 och 12 angifna fall äfven efter uppskattad inkomst.

I § 8 2 mom. 1:o) efter: »af bergsbruk — — — eget jordbruks produkter»; *skogsafverkning för annat ändamål än till eget husbehof, upplåtelse af rätt till skogsafverkning eller handel med sådan rättighet; »penningrörelse — — — — — näring».*

I § 10 2 mom. 2:a) — a), »för det — — — — sägs»; *gällande ock enahanda afdrag med fem för hundra af taxeringsvärdet å den jordbruksfastighet, hvarå ägaren afverkat eller till annan upplåtit afverkningsrätt till skog i hvad den inkomst beträffar, som därigenom åtnjutits af fastighetsägaren.*

I § 11 1 mom. »Bevillning — — — — — 500 kronor»; *dock att bevillning för inkomst, som af markens ägare åtnjutits för därå afverkad eller till annan upplåten rätt till afverkning af skog, alltid äger rum, så snart den inkomsten uppgår till 100 kronor.*

»Hafva — — — — — bevillning.»

»Det belopp — — — — — kronor.»

»Befrielse från — — — — — för inkomst» *af å egen mark afverkad — eller därå till annan upplåten rätt till afverkning af skog eller för inkomst, »som beskattas i — — — — — bolag.»*

I § 12 c) »bolag — — — — — själfständigt sätt» — *hvertill räknas*

skogsafverkn $\ddot{a}$ ng $\ddot{a}$ egen eller annans mark — »eller i — — — — — styrelse.»

d) »handlande — — — — — mantalsskrifva» — $\ddot{a}$ ock att inkomst af skogsafverkn $\ddot{a}$ ng eller f $\ddot{o}$ r uppl $\ddot{a}$ ten afverkningsr $\ddot{a}$ tt till skog eller af handel med s $\ddot{a}$ dan r $\ddot{a}$ ttighet taxeras inom den ort, d $\ddot{a}$ r afverkn $\ddot{a}$ ngen skett eller skogen $\ddot{a}$ r bel $\ddot{a}$ gen.

Skulle nu, s $\ddot{a}$ som jag hoppas, detta f $\ddot{o}$ rslag, med eller utan $\ddot{a}$ ndring af ordalagen, vinna vederb $\ddot{o}$ rande utskotts godk $\ddot{a}$ nnande och Riksdagens bifall, s $\ddot{a}$ torde sj $\ddot{a}$ lfallet utskottet sedan b $\ddot{o}$ ra taga under ompr $\ddot{o}$ fvning, om icke f $\ddot{o}$ r erfarenhets $\ddot{a}$ ndam $\ddot{a}$ l uti formul $\ddot{a}$ ret till taxeringsl $\ddot{a}$ ngd $\ddot{o}$ fver inkomst, ofvan kolumnen f $\ddot{o}$ r anteckningar, en anvisning borde inf $\ddot{o}$ ras om att i kolumnen skall s $\ddot{a}$ rskildt antecknas den inkomst, fastighets $\ddot{a}$ gare haft af eget skogsbruk, $\ddot{a}$ fvnsom att, d $\ddot{a}$ rest en f $\ddot{o}$ r $\ddot{a}$ ndring i t. ex. §§ 4 och 7 uti f $\ddot{o}$ rordningen om inkomstskatt anses l $\ddot{a}$ mplig eller n $\ddot{o}$ dig, inkomma med f $\ddot{o}$ rslag d $\ddot{a}$ rom till Riksdagen.»

Herr $\ddot{A}$ str $\ddot{o}$ ms motion, n:o 52, $\ddot{a}$ r s $\ddot{a}$ lydande:

Herr $\ddot{A}$ str $\ddot{o}$ ms
motion.

»I proposition n:o 25 till innevarande Riksdag har Kungl. Maj:t $\ddot{a}$ nyo f $\ddot{o}$ relagt Riksdagen till antagande det f $\ddot{o}$ rslag till lag om skogsaccis, som f $\ddot{o}$ rliedet $\ddot{a}$ r genom kamrarnes olika beslut kom att falla. F $\ddot{o}$ rslaget i fr $\ddot{a}$ ga inneb $\ddot{a}$ r, att, under bibeh $\ddot{a}$ llande af nuvarande beskattningssystem of $\ddot{o}$ r $\ddot{a}$ ndradt, en s $\ddot{a}$ rskild skatt skulle l $\ddot{a}$ ggas p $\ddot{a}$ afkastning af skog i syfte att tillf $\ddot{o}$ ra skogskommunerna $\ddot{o}$ kad inkomst. Af de anm $\ddot{a}$ rkn $\ddot{a}$ ngar, som vid fj $\ddot{o}$ l $\ddot{a}$ rets riksdag riktades mot detta lagf $\ddot{o}$ rslag, $\ddot{a}$ r f $\ddot{o}$ retr $\ddot{a}$ desvis att m $\ddot{a}$ rka den, att f $\ddot{o}$ rslaget inneb $\ddot{a}$ r en dubbel beskattning, i det att skogens afkastning redan m $\ddot{a}$ ste anses vara beskattad genom fastighetsbevillningen. Herr statsr $\ddot{a}$ det och chefen f $\ddot{o}$ r finansdepartementet har i det propositionen $\ddot{a}$ tf $\ddot{o}$ ljande statsr $\ddot{a}$ dsprotokollet s $\ddot{o}$ kt visa, att sagda anm $\ddot{a}$ rkn $\ddot{a}$ ng $\ddot{a}$ r ogrundad. Han menar, att g $\ddot{a}$ llande bevillningsf $\ddot{o}$ rordning genom praxis f $\ddot{a}$ tt s $\ddot{a}$ dan till $\ddot{a}$ mpning, att vid taxeringsv $\ddot{a}$ rdes $\ddot{a}$ s $\ddot{a}$ ttande $\ddot{a}$ skogsfastigheter v $\ddot{e}$ l tages en m $\ddot{a}$ ttfull h $\ddot{a}$ nsyn till skogstillg $\ddot{a}$ ngen, men icke inber $\ddot{a}$ knas hela dess v $\ddot{a}$ rde, och att d $\ddot{a}$ rfor en lindrig accis kan p $\ddot{a}$ l $\ddot{a}$ ggas skogsafkastning, utan att i realiteten dubbelbeskattning p $\ddot{a}$ grund h $\ddot{a}$ raf kan anses $\ddot{a}$ ga rum. Jag kan visserligen alldeles icke erk $\ddot{a}$ nna, att dessa p $\ddot{a}$ st $\ddot{a}$ enden $\ddot{a}$ ga n $\ddot{a}$ gon allm $\ddot{a}$ n giltighet; och jag kan till f $\ddot{o}$ ljd h $\ddot{a}$ raf ej heller anse, att den v $\ddot{a}$ g, hvarp $\ddot{a}$ ifr $\ddot{a}$ gavarande beskattningsproblem i f $\ddot{o}$ rslaget blifvit l $\ddot{o}$ st, $\ddot{a}$ r den b $\ddot{a}$ sta och riktigaste; tv $\ddot{a}$ rtom m $\ddot{a}$ ste jag vidh $\ddot{a}$ lla, att den af skogsbeskattningskommitt $\ddot{e}$ s majoritet anvisade v $\ddot{a}$ gen skulle varit mera rationell och $\ddot{a}$ fvn praktiskt genomf $\ddot{o}$ rbar. I fr $\ddot{a}$ gans

nuvarande läge och då en rationell lösning af densamma för närvarande ej synes kunna genomföras, anser jag likväl, med hänsyn till vikten däraf, att skogskommunerna erhålla ökade skatteinkomster, att det skulle vara önskvärdt, om ett provisoriskt ordnande af saken kunde åvägabringas på den grundval, som i propositionen är anvisad, det vill säga genom en lindrig extra beskattning bredvid den nuvarande fastighetsbevillningen.

I ett hänseende är jag dock af den mening, att en ändring i förslaget är af nöden. Kungl. Maj:t har, såsom redan antydts, byggt förslaget på följande resonemang. Genom fastighetsbevillning blifver skogen icke till fullo beskattad, emedan vid taxeringen skogen ej beräknas till sitt fulla värde. Att ernå full beskattning genom att höja taxeringsvärdena till fulla värdet är ingen lämplig utväg, emedan det kan hända, att skogen först efter många år lämnar afkastning och att fastigheten under tiden ej förmår bära en bevillning, som skulle motsvara dess verkliga värde. Därför bör en skatt tagas ut vid de tillfällen, då skogen ger afkastning, och rättas efter dennas storlek. Riktigheten af detta resonemang lärer ej kunna bestridas. Men konsekvensen däraf lärer vara, att den extraordinära skatten uttages af skogsfastighetens ägare, då denne realiserar afkastningen af sin skog. Denna konsekvens har skogsbeskattningskommitténs majoritet också velat draga och därför föreslagit, att skogsaccis skall erläggas af den, »som från sin fasta egendom säljer eller annorledes afhänder sig skog å rot eller upplåter skog till afverkning eller ock själf å sin fasta egendom afverkar skog».

Det principiellt riktiga i denna slutsats har ej heller af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet förnekats. Granskar man de skäl, som han anfört emot kommittémajoritetens förslag, finner man, att dessa skäl egentligen hänföra sig till den påstådda större svårigheten att effektivt tillämpa kommittémajoritetens beskattningsmetod. Han anför i sådant afseende *dels* att det skulle möta svårighet att kontrollera, att allt afverkad virke blefve accisbeskattadt, *dels* att köpeskillingen för upplåten afverkningsrätt eller försåldt oförädladt virke ej synes innefatta en tillförlitlig objektiv grund för accisens beräkande, *dels* att, om upplåtelsen skett genom gåfva eller byte, det skulle möta stor svårighet att fastställa det värde, efter hvilket accisen skulle beräknas, *dels* slutligen, att skogens tillväxt under den tid, som förflöte mellan upplåtelsen och afverkningen, skulle blifva obeskattad i accisens form.

För att undgå dessa tillämpningssvårigheter har Kungl. Maj:t lämnat å sido den logiska konsekvensen af resonemanget om accisens teoretiska

berättigande, och föreslagit, att accisen skall erläggas af afverkaren, hvarmed förstås den, som då virket fälles, äger förfoga öfver detsamma.

Hvad som härutinnan synes ägnadt att väcka förvåning, är den stora betydelse, som i propositionen tillagts svårigheterna att tillämpa kommittémajoritetens förslag, och det ringa afseende, som fästs vid svagheten i det förslag, som satts i stället. Naturligtvis kan det möta svårigheter att tillämpa kommittémajoritetens förslag; det kan hända, att accispliktigt virke till följd af sammanblandning med annan afverkning går fritt från accis; att den, som säljer en afverkningsrätt eller träd på rot, deklarerar en lägre köpeskillning än den verkliga, etc. Men hvad betyder detta emot den utomordentliga lätthet, som genom Kungl. Maj:ts förslag erbjudes afverkaren att helt och hållet undandraga sig skatteplikten.

Efter kommittémajoritetens förslag vet man åtminstone, hvilken person man skall hålla sig till, men ej så enligt Kungl. Maj:ts förslag. Jag för min del förmår åtminstone ej inse, hur det skall vara möjligt för en kommunalnämnds ordförande att, om deklaration för ett virkesparti underlåtes, veta, hvem han har att hålla sig till för deklarations afgifvande eller hvem han skall påföra accisen för virket. Hur skall man kunna veta, genom hvilka händer äganderätten gått under tiden mellan den första försäljningen och till den stund, då virket fälles? Man må ej föreställa sig, att afverkaren alltid är identisk med den, som slutligen förädlar virket eller exporterar det i oförädladt skick; tvärtom gäller om virke från såväl kronans som böndernas skogar, att äganderätten ofta gått genom flera händer både före och efter virkets fällande, innan virket kommit i händerna på den egentlige förbrukaren. Och det synes mig, att den af Kungl. Maj:t föreslagna ordningen skall formligen inbjuda mindre samvetsgranna spekulanter från när och fjärran att söka komma ifrån accisen. Och oafsedt svårigheten att konstatera, hvem som är accispliktig, torde det blifva en lätt sak att ordna det så, att äganderätten vid tidpunkten för virkets fällande befinner sig hos någon insolvent person, af hvilken ingen skatt kan uttagas.

För min del kan jag ej finna annat, än att man, genom att lägga accisplikten på afverkaren i stället för på ägaren, i hög grad ökar svårigheterna att tillämpa ifrågavarande beskattning, och jag kan vid detta förhållande icke vara med om ett dylikt afsteg från hvad som måste anses vara det principiellt riktiga, nämligen accispliktens läggande på ägaren, i synnerhet som äfven andra skäl kraftigt tala emot att lägga den på afverkaren. Jag vill i detta hänseende först och främst framhålla att, om,

såsom statsrådet och chefen för finansdepartementet synes hafva ansett, ett definitivt ordnande af förevarande beskattningsfråga lämpligast synes böra äga rum i den af skogsbeskattningskommittén angifna riktning, det synes vara skäl att gifva den provisoriska lagstiftningen en sådan affattning, att öfvergången till hvad som skall träda i stället blir så mycket som möjligt underlättad. Och vidare vill jag uttala den bestämda öfvertygelse, hvilken för öfrigt delas af sågverksindustriens män i allmänhet, att den af Kungl. Maj:t presumerade »återvältningen» från afverkaren på ägaren i verkligheten ej kommer att inträffa, utan att effekten blifver, att ägaren går fri från skatt för sin skogsvinst. Syftet att komplettera fastighetsbevillningen blifver sålunda ej uppnådt, men i stället kommer förädlingsrörelsen att vidkännas en extra beskattning.

På grund af hvad jag anført tillåter jag mig hemställa om sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till lag om skogsaccis, att accispikten varder lagd på ägaren i stället för afverkaren och att nedannämnda §§ i förslaget måtte erhålla följande lydelse:

Förslag

till

Lag om skogsaccis.

1 kap.

Allmänna grunder för skogsaccis och om användning af skogsaccismedel.

1 §.

1 mom. En hvar, som från sin fasta egendom säljer eller annorledes afhänder sig skog å rot eller upplåter skog till afverkning eller ock själf å sin fasta egendom afverkar skog, skall med de inskränkningar och undantag, som här nedan omförmälas, för det sålda eller afverkade virket erlægga skogsaccis.

Hvad sålunda stadgats gäller i tillämpliga delar jämväl beträffande innehafvare af fast egendom, hvilken enligt 2 § a) och c) bevillningsförordningen är skyldig att för egendom erlægga fastighetsbevillning, äfvensom boställshafvare, som äger fritt förfoga öfver afkastningen från boställets

skog, samt innehafvare af afverkningsrätt, upplåten före den dag, då denna lag träder i kraft.

2 mom. I fråga om nedannämnda skogar skall skogsaccis påföras för sådana kronoparker och andra statens skogar, från hvilka afkastningen tillföres statsverkets skogsmedel, äfvensom för boställsskogar, öfver hvilkas afkastning boställshafvaren icke fritt förfogar: *domänstyrelsen*;

för häradsallmänningar och andra allmänningskogar, därunder inbegripna de så kallade besparingskogarna i Kopparbergs och Gäfleborgs län: vederbörande *allmänningsstyrelse*; samt

för skogar å stiftelsers eller allmänna inrättnings hemman, som icke innehafvas med ständig åborätt eller mot lifstidsstädja, så ock eljest under särskild förvaltning ställda skogar: vederbörande *myndighet* eller *styrelse*, under hvars inseende eller förvaltning skogen är ställd.

2 §.

Skogsaccis skall erläggas till den kommun, där skogen är belägen, och utgår, räknadt för ett hundra kronor af virkets taxerade värde, med hälften af det belopp, hvilket under det år taxeringen sker, på grund af kommunal- och kyrkostämmors beslut sammanlagdt utgöres inom kommunen för tio fyrkar eller hel bevillningskrona, dock icke med mera än två för hundra af det taxerade värdet.

3 §.

1 mom. Till kommunen inflytande skogsaccismedel skola, i den mån desamma icke, enligt hvad i 2 mom. här nedan sägs, under nästföljande år komma till användning, afsättas till en särskild fond, kallad *skogsaccisfonden*, hvilken förvaltas af kommunalnämnden.

Räntor, som upplöpa å fondens medel, tillgodoföras fonden.

2 mom. Kommunalnämnden åligger att hvarje år i sammanhang med uppgörandet af inkomstförslaget för kommunen beräkna skogsaccisfondens behållning vid nästföljande års början, där sådan fond finnes, och den på grund af löpande årets taxering utgående skogsaccisen.

Af sålunda tillgängliga medel må enligt kommunalstämmans beslut såsom tillskott till täckande af sådana utgifter för nästföljande år för kommunala och kyrkliga ändamål, till hvilka enligt gällande kommunalförfattningar medel eljest skulle beredas genom utdebitering på samtliga

skattskyldiga, användas högst så stort belopp, att utdebiteringen för fyrk eller bevillningskrona under nästföljande år kommer att med en fjärdedel understiga utdebiteringen för fyrk eller bevillningskrona under löpande året.

Detta tillskott användes till bestridande af utgifter, som kommunalstämman beslutat för det nästföljande året, i den mån tillskottet därtill förslår. Skulle tillskottet vara större, än som erfordras för täckande af nämnda utgifter, skall öfverskottet afräknas på hvad kyrkostämman beslutat till uttaxering under det nästföljande året.

2 kap.

Om taxering till skogsaccis.

4 §.

1 mom. Taxering till skogsaccis verkställes af kommunalnämnden samt har till ändamål att fastställa värdet å rot (skogsvärdet) för virke, för hvilket enligt denna lag skogsaccis skall erläggas.

Taxeringen kan dock efter beslut af kommunalnämnden verkställas af ordföranden jämte utsedda delegerade af nämnden; och gäller hvad i denna lag stadgas om kommunalnämnden i sådant fall om dylik delegation.

2 mom. Taxeringen har till föremål:

a) skog, som under nästföregående år från den fasta egendomen sålts eller annorledes afhändts å rot eller ock upplåtits till afverkning;

b) virke, som under nästföregående år afverkats å egendomen, där ej virket blifvit användt för sådant ändamål, hvarom i 5 § omförmäles eller ock blifvit upplagdt till användning för sådant ändamål;

c) virke, som varit upplagdt till användning för i 5 § omförmäldt ändamål och af sådan anledning icke förut taxerats, men under näst föregående år vunnit användning för annat ändamål.

Virket skall, såframt det ej därförinnan säljes, anses afverkadt först, då det blifvit så tillredt och upplagdt, att dess mängd kan bestämmas. Hvad särskildt beträffar kolvirke, skall det ej anses afverkadt, förrän det blifvit rest eller lagdt till kolning eller förts från skogen för att annorstädes kolas.

Till skog hänföras i denna lag jämväl vindfälld skog, stubbar, toppar och annat affallsvirke, men ej löf, näfver eller bark.

5 §.

Virke, som användes för egendomens eller därmed sambrukad fastighets behof af byggnads-, slöjd- och stängselvirke samt bränsle, vare ej föremål för taxering, ej heller sådant virke, som användes för fullgörande af i lag eller eljest föreskrifven byggnads- och underhållsskyldighet eller som från allmän skog på grund af särskild föreskrift afgiftsfritt utlämnas.

6 §.

1 mom. Har skog sålts å rot eller upplåtits till afverkning, skall försäljningssumman vid taxeringen upptagas såsom värdet å rot af den sålda eller till afverkning upplåtna skogen.

Likaledes skall försäljningssumman, efter afdrag enligt 7 §, upptagas såsom värdet å rot för virke, som i oförädladt skick sålts att levereras i afverkningsorten.

I alla andra fall skall virkets värde å rot uppskattas med ledning af de vid tiden för afverkningen gällande pris för oförädladt virke å närmast belägna vattendrag eller annan plats, där virkespris sättas eller eljest bestämda pris å virke betalas.

2 mom. Har vid försäljning eller upplåtelse, som i 1 mom. sägs, träffats särskildt förbehåll, eller föreligger annan omständighet, som kan antagas hafva öfvat inflytande på försäljningssummans storlek, skall vid taxeringen behörig hänsyn därtill tagas.

7 §.

Vid taxering till skogsaccis vare afdrag ej medgifvet för skogsvårds- och därmed jämförliga kostnader eller för köpeskilling, som ägare eller innehafvare af fast egendom eller innehafvare af upplåten afverkningsrätt erlagt vid förvärf af egendom eller afverkningsrätten.

I fall, som i 6 § 1 mom. andra stycket sägs, må afdrag ske för kostnaden för virkets fällande och tillredning, äfvensom för den kostnad, säljaren må hafva fått vidkännas för virkets framforslande till den plats, där detsamma af köparen mottagits.

8 § = 8 § i propositionen.

3 kap.

Om uppgifter till ledning vid taxering m. m.

9 §.

Skyldighet att på heder och samvete afgifva *deklaration* till ledning vid taxering till skogsaccis åligger enhvar för skog, som han under näst-föregående år sålt eller annorledes afhändt sig å rot eller ock upplåtit till afverkning, så ock för virke, som han under samma tid afverkat, där ej virket blifvit användt för ändamål, som i 5 § omförmäles, eller blifvit för användning till sådant ändamål upplagdt.

Virke, som i 4 § 2 mom. afses, skall ock i deklARATIONEN upptagas

10 §.

Deklaration skall innehålla:

a) i fråga om skog, som sålts å rot eller upplåtits till afverkning: uppgift om skogens beteckning och läge, hvad som försålts eller upplåtits, köparens namn och försäljningssumman samt huruvida och i sådant fall hvilka särskilda förbehåll eller andra omständigheter öfvat inflytande på försäljningssummans storlek;

b) i fråga om virke, som i oförädladt skick sålts att levereras i afverkningsorten:

uppgift om den plats, där virket af köparen mottagits, köparens namn, mängden af det försålda virket samt om försäljningssumman jämte enahanda upplysning om särskilda förbehåll och dylikt, som under a) sägs; samt

c) i öfriga fall:

uppgift om tiden för afverkningen, afverkningsplatsen samt, hvad angår timmer, stycketal och kubikmassa i fast mått, och, beträffande öfriga virkesslag, kubikmassa i fast eller löst mått; dock att hvad angår flott-gods stycketal tillika alltid skall uppgifvas.

Möter i särskildt fall svårighet att uppgifva kubikmassan, må deklARATIONEN i stället upptaga stycketal och dimensioner, dock vare sådant ej medgifvet den, som yrkesmässigt drifver trävarurörelse.

11 §.

Den, som kolat virke, må, om han hellre vill, i sin deklARATION angifva, i stället för kubikmassa kolvirke, mängden af de kol, som vid kol-

ningen erhållits. Hvad sålunda är sagdt, gäller dock ej beträffande kolvirke, som å vattendrag eller eljest förts från skog, där afverkningen skett, för att annorstädes kolas.

12 §.

Utgift, för hvilken afdrag är enligt 7 § medgifven, bör till beloppet i deklarationen uppgifvas.

Har accispliktig verkställt afverkning eller forsling med eget folk och egna dragare, bör likaledes vid deklarationen fogas upplysning om sådana förhållanden, som äro af betydelse för taxeringen, såsom beträffande antalet dagsverken, hyggets beskaffenhet och längden af den väg, hvarå forsling skett.

Vid deklarationen må för öfrigt fogas alla upplysningar, som anses kunna tjäna till ledning vid taxeringen.»

I motionen n:o 53 har herr Östberg anfört:

*Herr Östbergs
motion.*

»Vid 1908 års riksdag väckte jag motion om sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till lag om skogsaccis, att beskattningsperioden skulle räknas från och med den 1 juni till och med den 31 maj, på sätt som föreslagits af skogsbeskattningskommittén och kammarrätten, under det att Kungl. Maj:t ansett, att den borde sammanfalla med kalenderåret.

Detta mitt förslag tillstyrktes af lagutskottet, utan att någon reservation afgafs beträffande denna punkt.

Då Kungl. Maj:t i propositionen n:o 25 vid denna riksdag ånyo framlagt förslag till lag om skogsaccis och därvid liksom förra året föreslagit, att beskattningsperioden räknas efter kalenderåret, anser jag mig böra förnya min förra året gjorda hemställan.

Såsom motivering åberopar jag hvad som anfördes i min motion, n:o 56, och lagutskottets utlåtande n:o 75 vid 1908 års riksdag.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 29 januari 1909 har statsrådet och chefen för finansdepartementet såsom skäl för vidhållandet af kalenderåret såsom beskattningsperiod framhållit, att det synes naturligtast, att skogsaccisen utgår för samma tid som själfva kommunalutskylderna och att olika beskattningsperioder för skogsbeskattningen och för den öfriga kommunalbeskattningen skulle kunna bereda svårigheter vid en blifvande reform af hela den kommunala beskattningen. Å andra sidan har han

medgifvit, att kontrollen af deklARATIONERNA försvåras med kalenderåret såsom beskattningsperiod, liksom han icke kunnat förneka, att det är en olägenhet, om, såsom enligt hans förslag blir fallet, accisbetalningen i regel uppskjutes ett år längre, än om perioden omfattade ett afverkningsår, som ginge till ända den 31 maj.

Jag kan för min del icke inse, att likformighet beträffande beskattningsperioden för skogsaccisen och öfriga kommunalskatter kan medföra några praktiska fördelar. Att här låta ett rent teoretiskt kraf på likformighet blifva afgörande, kan icke vara riktigt. Jag vill erinra om att tillverkningsåret och försäljningsåret för brännvin räknas från 1 oktober till 1 oktober och att brännvinsförsäljningsavgifterna, likasom bolagens vinstmedel, hvaraf kommunerna erhålla den största andelen, uträknas icke för kalenderår, utan för försäljningsår. Tillverkningsåret för bryggerierna räknas från den 1 oktober, tillverkningsåret för sockerfabrikerna från den 1 september. Detta står i öfverensstämmelse med näringarnas natur, och däremot har icke gjorts någon anmärkning, oaktadt statens och kommunernas räkenskaper äro ställda på kalenderår. Man anser högst angeläget, att brännvinsbränningsaccis, maltskatt och sockeraccis liksom äfven tullmedel uppbäras så snart som möjligt och innan varan får fritt disponeras. Kan det då vara naturligt, att erläggandet af skogsaccis får fördröjas, på sätt som af Kungl. Maj:t föreslagits, ända till två år efter afverkningen?

Hvilka svårigheter som skulle uppstå vid en blifvande reform af kommunalbeskattningen därigenom, att afverkningsåret räknades från den 1 juni, det kan jag icke föreställa mig, och jag tror så mycket mindre på de i sådant afseende uttalade farhågorna, som icke någon antydning lämnats, hvaruti dessa svårigheter skulle bestå.

Då lagutskottet förra året föreslog, att Konungens befallningshafvande skall utgöra andra instans i skogsbeskattningsfrågor, så kan jag ansluta mig därtill, enär kostnaderna i sådant fall blifva mindre, än om, såsom jag tänkte mig, pröfningsnämnden skulle hålla extra sammanträde för dessa ärenden. Jag tror också, att Konungens befallningshafvande är lika väl som pröfningsnämnden i tillfälle att förskaffa sig säkra upplysningar om de faktiska förhållanden, som måste ligga till grund för frågornas afgörande.

På grund af hvad som här anförts, får jag hemställa,

att Riksdagen för sin del måtte, med ändring af Kungl. Maj:ts förslag, antaga lag om skogsaccis af den lydelse, som lagutskottet föreslagit i sitt utlåtande n:o 75 vid 1908 års riksdag.»

Herr Barthelsons motion, n:o 55, är af följande lydelse:

Herr Barthel-
sons motion.

»Genom antagandet af nu gällande lagar rörande skogsvården hafva statsmakterna räddat landets enskilde tillhöriga skogar från tillintetgörelse, men återstår ännu mycket att göra för höjandet af vår skogsskötsel från dess mångenstädes ännu låga ståndpunkt till den utveckling, att våra skogar kunna lämna högsta möjliga afkastning.

Intresset för ett arbete i sådan riktning — för ökande och bättre tillgodogörande af landets skogskapital — är utan tvifvel i stigande. Då detta intresse är hufvudvillkoret för att arbetet för höjandet af skogsskötseln skall gifva önskad resultat, måste först och främst från lagstiftarnes sida alla sådana åtgärder undvikas eller motarbetas, som kunna tänkas förtaga detta intresse för en rationell hushållning.

Man får ej glömma, att vid denna hushållning den som sår ofta ej får skörda, att den som genom sina åtgärder höjer sin skogsmarks produktionsförmåga ofta eller kanske till och med oftast själf ej får njuta frukten af sitt arbete, och att sålunda skogshushållningen i detta afseende intager en undantagsställning gentemot hvarje annan hushållning eller rörelse.

Man måste vidare ihågkomma, att de svenska skogarne, synnerligast de privata skogarne, ännu med få berömliga undantag äro sådana, att den, som vill för sin del införa en intensiv hushållning, måste underkasta sig betydande utgifter för ett sådant mål, utgifter, som i regel först komma de efterkommande till godo genom ökad skogsafkastning.

På grund af denna skogshushållningens särställning, att nämligen dess utföware ofta ej hinna få njuta åtminstone full ersättning för sitt arbete, och att de måste räkna med ett stort virkesförråd, har det nuvarande beskattningssättet för skog visat sig äga sådana olägenheter, att de kunna sägas på vissa trakter om ej hindra så åtminstone försvåra införandet af en intensiv skogsvård.

Enligt § 3 af bevillningsförordningen och § 1 i för taxeringsmyndigheterna gällande instruktion skall fast egendoms taxeringsvärde bestämmas med ledning af inhämtade upplysningar om egendomens storlek, beskattning och afkastning m. m. och skall dessutom behörigt afseende fästas vid bland annat skogens beskaffenhet.

Att taxeringsmyndigheterna omöjligen i stort sedt kunna hafva den kännedom om skogens beskaffenhet, som fordras för åsättandet af ett rätt värde å densamma, ligger i sakens natur på grund af de ojämna skogsförhållanden, som nästan öfverallt äro rådande i vårt land. Också visar

erfarenheten att ojämnhet råder vid åsättandet af taxeringsvärde å skogs-egendom, en ojämnhet, som på det ena hållet till resultat lämnat för låga, på det andra för höga värden.

Genom uppskattning af skogskapitalet, såväl den afverkningsbara delen af detsamma som plant- och ungskogen, tvingas ofta rent af ägaren att afyttra största möjliga del af detta kapital för att på så sätt åstadkomma en nedsättning af egendomens taxeringsvärde och därigenom minskning af egendomen åliggande skatter, hvadan vid sådana fall man kan påstå, att beskattningssättet åtminstone ej bidrager till införande af en rationell skogsvård.

En omläggning af det nuvarande beskattningssättet, så att endast markens värde ingår jämte tillgången af husbehofsvirke i fastighetsbeskattningen och så att ej skogskapitalet utan dess afkastning beskattas, torde därför vara, om hänsyn skall tagas till en rationell skogshushållning, af behovet påkallad.

För en dylik omläggning talar ju ock det kända förhållandet, att personer, som hafva till yrke att köpa egendom för realisering af dessas skog, nu kunna totalt nedhugga en skog, utan att de härför eller för den inkomst de härigenom förskaffa sig behöfva erlägga någon skatt, vare sig till kronan eller kommunen. Enda följden blir i stället en minskning af den sköflade egendomens skatteförmåga, i det att efter skogskapitalets realisering egendomens taxeringsvärde måste nedsättas.

För att bereda kommunerna en ny skattekölla har Kungl. Maj:t för innevarande, liksom för nästföregående Riksdag, framlagt nådig proposition med förslag till lag om skogsaccis. Den föreslagna skatten är afsedd att med bibehållande af hittills varande fastighetsbeskattning enligt gällande bevillningsförordning utkrävas till ett belopp af högst 2 % af det afverkade virkets skogsvärde på rot vid afverkningstillfället. Då skogsvärdet på rot skulle erhållas därigenom, att från försäljningsvärdet endast får dragas afverknings- och transportkostnaden till saluplatsen, framgår häraf, att skatten skulle bestämmas efter den bruttoinkomst skogsrörelsen lämnar, i det att enligt Kungl. Maj:ts proposition afdrag ej får ske för de kostnader, som till äfventyrs nedlagts för skogsodling, dikning, väganläggning, för förvaltning och bevakning, m. fl. kostnader, som äro mer eller mindre oskiljaktiga från en intensiv skogshushållning.

Från skogsvårdssynpunkt sedt synes mig dock en beskattning vara att föredraga, som, i likhet med hvad för all annan rörelse sker, tager hänsyn till ej blott inkomsten utan ock till utgifterna, ty eljest måste skatten drabba

bruttoinkomsten. Det kan ej vara för införandet och bevarandet af en rationell skogsvård gynnsamt, om t. ex. en skogsägare, som säljer för 10,000 kronor skog, men som på för skogsvården nödiga åtgärder nedlagt 5,000 kronor, måste beskattas för en inkomst af 10,000 kronor, då den verkliga inkomsten ju endast utgjort 5,000 kronor.

Jag fruktar, att mången under sådana förhållanden komme att mista intresset för att nedlägga arbete och kostnad för någon skogsvård.

Förutom nu nämnda olägenheter med den föreslagna skogsaccisen skulle den medföra den svåra olägenheten, att skogsegendom, där skogskapitalet inräknats i fastighetsvärdet, blefve dubbelbeskattad i fråga om skatt till kommunen, en omständighet, som kräfver det största beaktande.

Skogsskattekommittén har i sitt betänkande af den 15 juli 1907, i hvilket skogsaccis föreslås, framhållit, att, därest denna nya skatteform skulle tillämpas, gällande bevillningsförfordning borde i afseende på beskattning af fastighet ändras därhän, att i fastighetsskatten endast borde ingå markvärdet men ej den växande skogen.

Visserligen har förfäktats, att dubbelbeskattning i förevarande fall ej skulle förekomma, emedan i regel den växande skogens värde ej inginge åtminstone till någon afsevärd del i fastighetsvärdet, men motsäges ett dylikt påstående af det verkliga förhållandet åtminstone inom landets sydliga del. Man torde nämligen utan öfverdrift kunna påstå, att där numera vid bestämmandet af skogsfastighets taxeringsvärde tillräcklig hänsyn tages till förekomsten af skog.

Såsom för ifrågavarande skattefråga särdeles belysande vill jag här anföra de taxeringsvärden, som af taxeringsmyndigheterna innevarande år åsatts en del kronoparker inom Skaraborgs, Älfsborgs samt Göteborgs och Bohus län.

Om för bättre öfverskådlighet dessa taxeringsvärden angifvas per hektar produktiv skogsmark, så utgöra desamma i runda tal för

Kronoparken Tiveden	101 kronor
» Sundsmarken	225 »
» Bromö.....	90 »

Denna kronopark, som nästan uteslutande består af ung, till stor del under senaste 20 år medelst kultur uppdragen skog, inköptes af kronan för cirka 20 år sedan för en summa af 90,000 kronor, inberäknadt en jordbruksegendom, som nu åsatts särskildt taxeringsvärde.

Kronoparken	Marieholm	260	kronor
»	Rådaås	489	»
»	Edsmären	154	»
»	Furubacken.....	250	»
Kronoparkerna	Östra och Västra Kinne- skogen samt Klyftamon...	170	»
Kronoparken	Hunneberg	116	»
»	Fagerlid	530	»
»	Ollestad	152	»
»	Getlycke	116	»

$\frac{2}{3}$ af arealen af sistnämnda skog äro beväxta af ungskog.

Kronoparken Ödsmål .....

130 kronor.

Ödsmål, som är beväxt af hufvudsakligen ung, ännu ej huggbar kulturskog, inköptes af kronan år 1903 för cirka 20,000 kronor, men är nu bevillningstaxerad till 25,000 kronor.

Förestående i runda tal anförda siffror synas mig tydligt nog vederlägga påståendet, att ej ståndsskogen medräknas vid fastställandet af skogsegendoms taxeringsvärde, åtminstone inom de län, hvarest de uppgifna skogarne äro belägna. Jag vågar till och med påstå, att af de anförda värdena en del äro för höga, såsom t. ex. för kronoparken Fagerlid, för hvilken bestämts ett taxeringsvärde af 530 kronor per hektar.

Erkänner man nämligen, att skogskapitalet genom fastighetstaxeringen beskattas, såsom vid de nu uppräknade fallen inom trenne län ägt rum, måste man väl ock erkänna, att påläggandet af ytterligare ny skatt till kommunen i form af skogsaccis skall komma att medföra en dubbelbeskattning af skogsrörelsen.

Jag vågar påstå, att, om denna nya nu föreslagna skatt pålægges skogshushållningen, så länge skogskapitalet kan genom fastighetsbeskattning åsättas så höga värden, som de af mig angifna exemplen visa, denna skatt kommer att blifva ödesdiger för den rationella skogsvården. Då redan nu, såsom förut framhållits, den enskilde frestas att realisera sitt skogskapital för ernående af lägre fastighetsvärde, i hvilken omfattning skulle ej efter införandet af ytterligare beskattning af skogskapitalet denna utväg komma att tillämpas?

Då en rationell skogsvård fordrar ett stort skogskapital, bör skatte-

lagstiftningen ställas så, att skogsägaren ej genom denna lagstiftning frestas att realisera detsamma.

Den väg, man härvid har att gå, synes mig vara den, som af skogsskattekommittén föreslagits, nämligen att skogskapitalet bör beskattas endast då det lämnar verklig inkomst, så att den växande skogen icke medtages vid fastighetens taxering.

Kommitterade hafva i afgifvet betänkande rörande ändrade bestämmelser angående beskattning af skog såsom skäl mot en skogsbeskattning i fastighetsbevillningens form och som skäl för en beskattning af inkomst af skog anfört följande:

Kommitterades främsta och viktigaste uppgift har varit att träffa ett val mellan de båda i det föregående angifna hufvudmetoderna för en rationell skogsbeskattning. Hvad då först beträffar den metod, som bygger på den nuvarande fastighetsbevillningen, kan det icke förnekas, att densamma väsentligen förbättras genom förslaget att åsätta upplåten skogsafverkningsrätt särskildt taxeringsvärde, för hvilket afverkningsrättens innehafvare skulle utgöra fastighetsbevillning. Därmed skulle ett viktigt hinder undanröjas, som nu står i vägen för en taxering af skogsfastighet till dess fulla värde. Ville man dessutom införa den bestämmelsen, att särskildt taxeringsvärde alltid skall åsättas skogsområde, så snart skog därå finnes utöfver husbehof, så skulle uppenbarligen ytterligare en garanti vinnas mot att vid taxeringen för liten eller alldeles ingen hänsyn toges till värdet af växande skog.

Trots dessa obestriddiga förbättringar skulle emellertid enligt kommitterades mening det fundamentala felet i denna beskattningsmetod kvarstå. Detta fel består däri, att skatt uttages af en beräknad genomsnittlig årsinkomst, som i verkligheten merendels icke finnes till såsom disponibel tillgång. Därmed följer fara för att skatten skall komma att öfverstiga ägarens skattekraft.

Verkningarna af detta grundfel i beskattningsmetoden kunna allt efter förhållandena blifva af olika slag. Antingen söker man förebygga för hård beskattning genom att åsätta skog, som icke ger årlig inkomst, ett lågt taxeringsvärde. Denna utväg har anlåtats vid tillämpning af gällande bevillningsförordning i den omfattning, att mångenstädes mycket ringa hänsyn tagits till värdet af växande skog. Därmed är tydligen hela metoden för skogsbeskattningen förfelad. Eller ock söker man genom sträng lagstiftning och förvaltning framtvinga en riktig taxering af skogsfastighet. Men då riskerar man just att öfverbelasta fastighetsägarnes skattekraft. Följderna häraf äro mycket betänkliga. Skulle de på jorden hvilande år-

liga skattebördorna ökas i den väsentliga grad, som blefve följden af ett dylikt tillvägagående, är fara värdt, att hemmansägarna i stor utsträckning skulle tvingas att gå från sin jord. En annan olägenhet, som kan väntas följa med en skattemetod, som utkräver skatt, där motsvarande kontanta inkomster saknas, är växande benägenhet att afverka skog i förtid eller i större omfattning än som med klok skogshushållning är förenligt. Då statsmakterna i öfrigt sökt befrämja en skogshushållning, som tar hänsyn till framtiden, vore det uppenbarligen olämpligt, om skattelagstiftningen komme att verka i motsatt riktning. Lyckligast vore naturligtvis, om skattelagstiftningen kunde ordnas så att den, jämte det den blefve rättvis, tillika befrämjade en rationell skogsvård.

Det är alltså mycket vägande skäl, som tala mot en skogsbeskattning i fastighetsbevillningens form. Fastighetsbevillningen såsom beskattningsform har hufvudsakligen tillkommit och bibehållits för jordbrukets skull, emedan det varit förenadt med särskilda svårigheter att uppskatta inkomst af jordbruk i penningar, under det att en taxering af själfva jordbruksfastighetens kapitalvärde är jämförelsevis lätt. I detta afseende är förhållandet alldeles omvänt, då det gäller skog. En taxering af inkomst af skog vid de tillfällen, då skogen försäljes eller afverkas, är lätt och kan i allmänhet baseras på tillförlitliga uppgifter om faktiska förhållanden. Men att riktigt taxera skogsfastighet är en synnerligen svår uppgift. Hur svår den är framgår bäst däraf, att man aldrig lyckats ena sig ens om de principer, som böra ligga till grund för dylik taxering. Medan några fordra, att skogens hela förhandenvarande saluvärde skall läggas till grund för taxeringen, anse andra, att taxeringsvärdet bör motsvara kapitalvärdet af den afkastning skogen ger vid rationell drift. Då nu meningarna äfven i fråga om hvad som är rationell drift äro tämligen delade, inser man, att det skulle vara utomordentligt svårt att gifva tillfredsställande bestämmelser för taxering af skogsfastighet och kanske ännu svårare att erhålla en riktig och likformig tillämpning af dessa bestämmelser.

I fråga om inkomst af jordbruk har vår lagstiftning nöjt sig med att träffa en viss genomsnittsinkomst, beräknad efter fastighetens taxeringsvärde. I verkligheten afviker den med skörden och konjunkturerna fluktuerande inkomsten ofta rätt betydligt från denna beräknade inkomst. I detta förhållande ligger onekligen en brist hos den nuvarande metoden för beskattning af jordbruk. Man har emellertid här endast att räkna med fluktuationer i en inkomst, som dock i regeln hvarje år finnes. I fråga om skogsbeskattningen åter är det verkliga skatteobjektet en inkomst, som

vanligen endast återkommer efter många år, men som under mellantiden alldeles saknas. Olägenheterna af en beskattning efter genomsnittsinkomst äro uppenbarligen under sådana förhållanden väsentligen starkare.

Det föreligger alltså fullgoda skäl för en i skattetekniskt hänseende olika behandling af skog och af jordbruksfastighet. Äfven synes det vara till förmån för taxeringsvärdets stabilitet, att den växande skogens värde däri icke inbegripes. Visserligen är skog juridiskt sedt fast egendom, men från ekonomisk synpunkt har den likväl väsentligen karaktär af lös egendom, som när som helst kan fränhändas fastigheten. Taxeringsvärdet skulle alltså få större betydelse som måttstock på fastighetens varaktiga värde, om växande skog i beskattningshänseende afskildes från fast egendom.

Kommitterade hafva funnit nu angifna olägenheter hos ett på fastighetsbevillning grundadt skogsbeskattningssystem vara af den väsentliga natur, att de näppeligen torde genom någon vidare utbildning af detta system kunna aflägsnas. Dessa olägenheter hafva också enligt kommitterades mening måst tillmätas så afgörande betydelse, att det för kommitterade ställt sig som en bjudande nödvändighet att om möjligt söka lösningen af den förelagda uppgiften på en annan grund än fastighetsbevillningens.

Kommitterade hafva alltså vändt sig till den andra hufvudmetoden för skogs beskattning. Det väsentliga hos denna metod är, att den utkräver skatt endast då skog lämnar verklig inkomst. Den skattskyldige skall enligt denna metod betala skatt endast vid de tillfällen, då han genom kontant inkomst kommit i den ställning, att han mindre tryckes af skatten. Detta är naturligtvis ett mycket betydande företräde hos denna metod.

De åsikter, som af skogsskattekommittén enligt det anförda framlagts, torde af skogsägarne i allmänhet gillas, likasom ock af landets skogsvårdsstyrelser, hvilka hos Kungl. Maj:t hemställt om sådan ändring i bevillningsförrordningen, att däraf tydligen må framgå, att i fastighetsvärde endast skall inberäknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, samt att beskattningen af ståndskogen skall äga rum vid afverkningen.

Då jag sålunda är öfvertygad om att värden om landets skogar och deras förkofran, som för landets industri och ekonomiska lif äro af så stor betydelse, kräfva en ändring i nu gällande bevillningsförrordning, äfvensom att Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skogsaccis icke är för en rationell skogsvård lämplig, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte, med afslag å Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om skogsaccis af den 29 januari 1909, i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t att i samband med den omarbetning af skattelagstiftningen, som nu förehafves, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i gällande bevillningsförordning, att vid beskattning af skogsegendom må i fastighetsvärdet inberäknas endast värdet af själfva skogs- och hagmarken jämte förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehofsvirke, samt att beskattning af ståndskogen skall äga rum först vid afverkningen, äfvensom att vid denna beskattning af ståndskogen endast den verkliga eller nettobehållningen af skogsbruket skall beskattas, så att nödiga afdrag göras för nedlagda kostnader för skogsodling, dikning, väganläggning eller andra på skogsvården nedlagda kostnader.»

Herr Bohnstedts motion.

Uti sin motion, n:o 62, har herr Bohnstedt anfört följande:

»Med anledning af Kungl. Maj:ts nådiga proposition n:o 25 med förslag till lag om skogsaccis har herr Barthelson i motion n:o 55 yrkat:

att Riksdagen måtte, med afslag å Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om skogsaccis af den 29 januari 1909, i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t att i samband med den omarbetning af skattelagstiftningen, som nu förehafves, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i gällande bevillningsförordning, att vid beskattning af skogsegendom må i fastighetsvärdet inberäknas endast värdet af själfva skogs- och hagmarken jämte förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehofsvirke, samt att beskattning af ståndskogen skall äga rum först vid afverkningen, äfvensom att vid denna beskattning af ståndskogen endast den verkliga eller nettobehållningen af skogsbruket skall beskattas, så att nödiga afdrag göras för nedlagda kostnader för skogsodling, dikning, väganläggning eller andra på skogsvården nedlagda kostnader.

Då jag till fullo instämmer med herr Barthelson, att — för att få rättvisa i beskattningen — det är nödvändigt, att ändrade bestämmelser i bevillningsförordningen göras, så att — vid beskattning af skogsegendom — i fastighetsvärdet inberäknas endast värdet af själfva skogsmarken, men däremot beskattningen af ståndskogen först skall ske vid afverkningen, så synes mig detta hans förslag vara den rätta vägen för att vinna reda och rättvisa i skogsbeskattningsförhållandena.

Skogstaxeringarna äro nu uppgjorda efter taxeringsnämndernas mera godtyckliga uppfattningar och tillföra säkerligen de stora skogskommunerna i norra delen af Sverige — där industri saknas och jordbruket icke kan bära någon dryg beskattning — alltför obetydliga inkomster, hvarföre en kommunal skogsaccis där kan vara nödvändig.

I södra delen af Sverige, där jordbruket kan på ett helt annat sätt beskattas och där skogen väl allmänt är taxerad långt öfver jordvärdet, äro förhållandena helt olika och skogsaccisen således icke allenast mindre behöflig utan rent af obehöflig.

Genom förändrade bestämmelser i bevillningsförordningen i den riktning, jag antydtt, skulle rättvisa vid skogsvärdering uppstå och såväl *staten* som *kommunen* blifva berättigade uppbära accis för till försäljning afverkad skog.

Skulle nu Riksdagen anse det för norra Sveriges skogskommuner vara ytterst viktigt att redan nu få skogsaccisen där genomförd, synes mig enda vägen vara, att lagen antages för norra delen af Sverige med de förändringar, utskottet kan finna nödvändiga — hvarvid särskild uppmärksamhet bör fästas vid att lagen icke blott drabbar de stora afverkarna utan äfven de många mindre — till dess nya bestämmelser i bevillningsförordningen blifvit antagna att tillämpas vid nästa fastighetstaxering.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsammast hemställa, att Riksdagen må i så måtto bifalla Kungl. Maj:ts proposition om kommunal skogsaccis, att den med de förändringar, utskottet kan komma att föreslå, må *provisoriskt* gälla för Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, till dess nya bestämmelser i bevillningsförordningen vid beskattning af skogsegendom blifvit antagna att tillämpas vid nästa fastighetstaxering.»

Herr Lundells motion, n:o 177, lyder:

»De olägenheter, som vidlåda nuvarande skogsbeskattning, ha från många sidor behjärtats och föranledde särskildt vid skogsvårdsstyrelsernas möte i Stockholm förliden höst både motioner och uttalanden, som torde vara förtjänta att bringas till Riksdagens kännedom.

Af undertecknad Lundell väcktes en så lydande motion:

»En för skogsvården af stor betydelse varande fråga är enligt mitt förmenande beskattning till stat och kommuner af den inkomst skogen kan lämna.

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 5 Saml. 2 Afd. 4 Häft.

Herr Lundells motion.

Det sätt, hvarpå denna beskattning nu sker, föranleder i många fall en långt gående skogssköfving äfven af sådana personer, som nog gärna skulle vilja spara sin skog, men till följd af den tunga, ofta alldeles oskäligen beskattning, hvilken de åläggas, såvida de icke fortast möjligt nedhugga sin skog, icke anse sig hafva råd att låta den växa utöfver den allra första ålder, vid hvilken den vid afverkning kan lämna någon afsevärd behållning.

Enär bibehållande af ett så stort skogskapital, som är förenligt med en god skogshushållning, är för vårt land af största betydelse, borde från statsmakternas sida snarare ställas så, att någon lindring i beskattning bereddades personer, som sparade sin skog, tills den uppnått en något högre huggbarhetsålder, än att gå i en motsatt riktning och ålägga skogsägaren en beskattning, som tager långt större procent af den afkastning skogen kan lämna, utan att afverkning sker utöfver skogens årliga tillväxt, än då det gäller beskattning af löst kapital, inkomst af industri, jordbruk eller annat.

Att en för befintligt skogskapital oskäligen beskattning ofta ålägges, beror på bestämmelserna i gällande bevillningsförordnings § 3, där det heter: »Fast egendom uppskattas till det värde egendomen haft näst föregående år». Nu vet hvarje skogsägare, att med de i vårt land gällande höga låneräntor det ofta icke låter sig göra att med årligt uttagande och afverkning af så stor del af en skog, som motsvarar skogens årliga tillväxt, förränta ett så stort kapital, som kan erhållas, om hela skogen för kalhuggning upplåtes till en skogsafverkare, som genast borthugger alla träd, som kunna äga något försäljningsvärde, och i skogfattiga orter eller där synnerligen goda kommunikationer finnas nedgå dessa dimensioner till kvastkäppar.

Detta förhållande förvärras ännu mera därigenom, att skogsjobbare, i hvilkas intresse det ligger att få så mycken skog som möjligt salubjuden, afgifva yttrande om den och den skogens försäljningsvärde, hvilka uppgå till än högre belopp än vid försäljning är möjligt att uppnå.

Dylika yttranden, som ställas så att de komma till taxeringsnämndsledamöternas kännedom, föranleda hos dem öfverdrifna uppfattningar om de skogars eller skogshemmans värde, hvilka de till bevillningsvärde uppskatta.

En del taxeringsnämnder iakttaga visserligen en försiktig beräkning vid uppskattning af skogsvärden, men ofta nog gör sig ock motsatsen gällande, och mången skog har blifvit totalt sköflad till följd däraf, att äga-

ren icke kunnat utstå med utgörande af de höga skatter han måst betala, så länge han underlåt tit att borthugga sin skog.

Har skogsägaren därtill skulder, så ställer sig skogssköfvingen ännu fördelaktigare i beskattningshänseende, då i fråga om bevillning och kommunalskatt icke afdrag för skuld får ske, och sålunda en skogsägare under sådana omständigheter blir alldeles skattefri såväl för den skog han låter nedhugga, som för det kapital skogsförsäljningen inbringar honom.

Då man nu vet, att i ett mycket stort antal landskommuner de kommunala skatterna, då däri inberäknas landstingsskatter, väghållnings- och afgifter till prästerskapet, allmänna byggnader m. m., ofta uppgå till 15 å 20 gånger statsbevillingens belopp, så kan man lätt tänka sig, hvilken frestelse till och kanske ofta nog nödvändighet för skogsägaren uppstår att rent af till följd af beskattningsförhållande låta sin skog bortsköflas.

Statens och menigheternas skogar äro ock ofta af de kommunala beskattningsmyndigheterna utsatta för beskattningar, som icke stå i förhållande till den inkomst, skogarna med ett uthålligt skogsbruk kunna lämna.

Hvad nu skogsägaren i beskattningshänseende bör ha rätt att fordra är, att skatterna för en skog icke ställas högre än de beräknas kunna utgå efter den afkastning, skogen efter uthållighetsbruk kan lämna. Ett dylikt skattesystem torde ock ur allmän synpunkt vara både det riktiga och för samhället mest gagnande.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vill jag härmed föreslå, att skogsvårdsstyrelserna ville besluta, att i skrifvelse till Kungl. Maj:t framhålla nödvändigheten för *motverkande af skogssköfving, att bevillningsförordningen omarbetas* så, att af densamma tydligen framgår, att värdebeskattning endast beräknas för skogsmarken och att bevillning för å marken befintlig skog utgår efter beräkning af värdet å den årliga tillväxt, samma skogsmark kan lämna, med afdrag för skälig ränta å det belopp, hvartill skogsmarkens värde beräknats och taxerats.»

Af herr *H. Carbonnier*, länsjägmästare i Jönköpings län, väcktes en så lydande motion:

»Frågan rörande skogsbeskattningen har under de senaste årtiondena varit mycket aktuell, och den ena kommittén efter den andra har haft till uppgift att söka lösa densamma. Det har emellertid hittills visat sig omöjligt att göra detta på ett tillfredsställande sätt, och allt tyder på att här föreligger en uppgift af den mest svårlösta art.

En granskning af fastighetsskattens inverkan på bedrifvandet af en

rationell skogsskötsel ådagalägger, att denna form af skogsbeskattning i detta hänseende är mycket ogynnsam. Hufvudskälen härför äro dels rådande ojämna skogsförhållanden, dels det sätt, på hvilket taxeringen utföres. I ett land med sådana skogsförhållanden, som här äro rådande, där man af lätt förstådda skäl knappast under en mansålder har att påräkna ett gynnsammare tillstånd, är fastighetsskatten långt ifrån ägnad att bidraga till att påskynda förverkligandet häraf. Tvärtom verkar den ofta i motsatt riktning, i det att den rent af premierar skogssköfving, ty den, som vill spara sina medelålders i sin bästa tillväxt varande bestånd, får rent af betala skatt för grannen, som endast tänker på att realisera sitt skogskapital utan tanke på om detta sker till fromma för egendomen och landet eller ej. Förhållandet torde nog hittills i allmänhet ha varit det, att vid taxeringen skogens värde beräknats mycket lågt, hvilket tydligen framgick af senaste fastighetstaxeringen, då taxeringsvärdena allmänt höjdes med stöd af instruktion för taxeringsmyndigheterna, ofta med flera hundra procent. Hvad blir följden häraf? Jo, att skatterna för egendomar med sparad skog bli så dryga, att de rent af framtvinga en afverkning, som under andra förhållanden ej kommit till stånd. Än värre är den ojämnhet, som gör sig gällande vid åsättande af taxeringsvärdet därigenom, att det är hart när omöjligt att erhålla tillförlitliga uppgifter om skogsvärdet, med mindre antingen att egendomen nyligen bytt om ägare eller att skogen af en eller annan anledning värderats. Där ordnad skogshushållning är införd, brukar man också ganska bra ha reda på skogsförhållandena. Sådana egendomar åsättas oftast för höga värden i jämförelse med andra egendomar, hvarifrån dylika uppgifter saknas.

Endast i ett land, där skogsförhållandena närma sig de normala, där skogen lämnar en jämn, vare sig årligen eller periodvis återkommande afkastning, kan skogsbeskattningens utgörande i form af fastighetsskatt verka någorlunda rättvist.

Sättet för skogsbeskattningen utöfvar emellertid ett så stort inflytande på skogsskötseln, att det är af största vikt att snarast möjligt få den ändrad därefter, att de olägenheter, som den under sin nuvarande form medför, i möjligaste mån undanröjas.

Först och främst bör bevillningsförordningen ändras, så att i fastigheterna endast må inberäknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke.

Den i motion n:o 3 framhållna åsikten, att bevillning för å marken befintlig skog skulle utgå efter beräkning af värdet af den årliga tillväxt,

samma skogsmark kan lämna, med vissa afdrag för skogsmarkens värde, skulle, om den realiserades, snarare utgöra en försämring än en förbättring af nuvarande beskattningssätt, ty, såvidt jag förstätt saken rätt, skulle bevillning utgå, vare sig någon skog finnes eller ej. Vidare hör det mera till undantagen att å våra i enskild besittning varande skogar sådan beståndsslutenhet är för handen, att den verkliga årliga tillväxten när upp till hvad marken under normala förhållanden skulle kunna afkasta.

Endast under förutsättning, att på alla egendomar förhållandet mellan den verkliga skogstillgången och den produktiva markens areal vore lika, kunde en sådan beskattning vara rättvis. Då så emellertid långt ifrån är fallet, synes mig detta sätt att finna en lösning vara mindre ägnadt att tillfredsställa det däraf kända behovet.

En skogsbeskattning i den form, att skogsafverkning däraf under inga förhållanden må framkallas, kan endast åstadkommas därigenom, att bevillning ej må utgå för ståndskog, utan att denna beskattas först vid afverkning till afsalu. Härigenom kommer sköfving af i sin bästa tillväxt varande skog att motarbetas i stället för som nu är fallet gynnas, om ej rent af framtingas. Från ren skogsvårdssynpunkt synes ett dylikt beskattningssätt framför andra fylla de fordringar, som man ställer på en skogsbeskattning, ägnadt att befrämja rationell skogsskötsel och hvilken dock på samma gång ej hämmar sund skogsspekulation.

I det betänkande af den 15 juli 1907, som af särskildt utsedde kommitterade afgifvits rörande förändrade bestämmelser angående beskattning af skog, har framlagts lagförslag, hvilka i stora drag skulle vara af den allra största betydelse för skogarnas framtid och rätta skötsel.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till 1908 års Riksdag med förslag till lag om skogsaccis, hvilket grundar sig på ofvannämnda betänkande, är däremot ej ägnadt att tillgodose allmänt kända kraf på en förbättrad skogsbeskattning, hvaraf rationell skogsskötsel skulle befrämjas. Skälet härför är, att en ny beskattning föreslås, under det fastighetstaxeringen bibehålles oförändrad. Härigenom skulle sålunda för skog utgå ej blott bevillning, utan densamma skulle äfven vid afverkningen därutöfver beskattas.

Öfvertygad om, att rationell skogsskötsel långt mera befrämjas däraf, att de hinder, som kunna ligga i vägen därför, undanröjas, än genom ett enbart direkt ingripande från den lagstiftande makten, tillåter jag mig, då liknande motion redan därom inlämnats, vördsamt hemställa,

att mötet måtte besluta ingå till Kungl. Maj:t med underdånig skrifvelse, hvori framhålles önskvärdheten af, för befrämjande af god och sund

skogsskötsel, att bevillningsförfordningen omarbetas så, att af densamma tydligen framgår, att i fastighetsvärdet endast inberäknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, hvaremot beskattningen af stånds skogen bör äga rum först vid afverkningen.»

Mötesutskottet n:r 5 gjorde med anledning af dessa motioner följande uttalande och hemställan:

»Utskottet, som fått dessa båda motioner till sig öfverlämnade, instämmer i det gemensamma önskemål, som i dem uttalas, nämligen att ändring sker i det nuvarande sättet för beskattning af växande skog. De skäl, som herr Lundell anfört till stöd för sådan ändring, synas utskottet vara värda allt beaktande och väl motivera densamma. I afseende å formen för den ändrade beskattningen torde emellertid herr Carbonniers förslag bättre motsvara ändamålet, då det i sina detaljer synes vara praktiskt mera utförbart.

I anledning af förevarande motioner får utskottet därför hemställa: att mötet måtte besluta att till Kungl. Maj:t aflåta en underdånig skrifvelse af följande lydelse:

»Till Konungen.

I särskilda till skogsvårdsstyrelsernas möte i Stockholm år 1908 afgifna motioner hafva herrar P. O. Lundell och H. Carbonnier framställt till sitt syfte öfverensstämmande förslag till ändring af sättet för beskattningen af växande skog.

I anslutning till hvad motionärerna framhållit, tillåter sig mötet anföra följande:

På grund af bestämmelsen i § 3 af gällande bevillningsförfordning, att fast egendom skall uppskattas till det värde, egendomen haft under näst föregående år, inräknas i fastighetsvärdet äfven värdet af den växande skogen. Här af har blifvit en följd, att befintligt skogskapital ofta åläggas en oskäligen beskattning, i det att till grund för taxeringen lägges skogens försäljningsvärde. Med de i vårt land gällande höga låneräntor låter det sig dock oftast icke göra att med årligt uttagande och afverkning af så stor del af en skog, som motsvarar dess årliga tillväxt, förränta ett så stort kapital, som kan erhållas, om hela skogen för kalhuggning upplåtes till en skogsafverkare. För öfrigt är det med de ojämnas skogsförhållanden, som äro rådande i vårt land, endast undantagsvis, som skogen kan lämna en jämn, vare sig årligen eller periodvis återkommande afkastning.

Nämnda sätt att beskatta skogen föranleder därför i många fall en långt gående skogssköfving äfven från sådana personers sida, som gärna skulle vilja spara sin skog, men till följd af den tunga beskattningen å densamma icke anse sig hafva råd att låta den växa utöfver den allra första ålder, vid hvilken den vid afverkning kan lämna någon afsevärd behållning. Frestelsen härtill blir så mycket större, då i många landskommuner de kommunala skatterna jämte landstingsskatterna och afgifter för väghållning, till prästerskapet m. m. uppgå till 15 å 20 gånger bevillningens belopp.

Enär bibehållande af ett så stort skogskapital, som är förenligt med god skogshushållning, är för vårt land af största betydelse, bör skogsbeskattningen ändras så, att skogssköfving i möjligaste mån motverkas i stället för att, som nu är fallet, gynnas, om ej rent af framtvingas. De skogsägare, som spara sin skog tills den uppnått mera mogen ålder, böra beredas lindring i eller befrielse från beskattningen under den tid skogen ej afverkas.

Bevillningsförordningen synes därför böra ändras därhän, att i fastighetsvärdet endast må inräknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, under det att stånds skogen ej må beskattas förr än vid dess afverkning till afsalu.

Från ren skogsvårdssynpunkt synes ett dylikt beskattningssätt framför andra fylla de fordringar, som man ställer på en skogsbeskattning, ägnad att befrämja rationell skogsskötsel.

Såsom ett ytterligare skäl för den nu antydda ändringen i skogsbeskattningen må anföras svårigheten att rättvist verkställa skogsbeskattningen enligt nu gällande grunder. Uppgifter om skogsarealens storlek samt om skogsvärdet saknas i många fall, där ej ordnad skogshushållning är införd.

På grund af hvad sålunda anförts får mötet i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om ändring i bevillningsförordningen i syfte att af förordningen tydligen må framgå, att i fastighetsvärde endast skall inberäknas värdet af själfva skogsmarken äfvensom af förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, samt att beskattningen af stånds skogen skall äga rum först vid afverkningen.»

Under utskottsutlåtandets behandling vid mötet rådde allmän enighet om nödvändigheten af ändrade eller åtminstone tydligare bestämmelser om beskattningen af växande skog, på det att ej denna beskattning måtte fresta till eller rent af framtvinga en öfverdrifven afverkning. Af en

jämförelse emellan de olika förslagen torde framgå, att de af mig ifrågasatta bestämmelserna, hvilka minst afvika från gällande lagstiftning, skulle leda till större jämnhet i inkomster för kommunerna och alltså ur samhällsekonomisk synpunkt vara att föredraga, men att de å andra sidan torde kräfvat en något omsorgsfullare och måhända besvärligare upptaxering af skogens tillväxtvärde. Att en sådan uppskattning är lika utförbar som hvarje annan värdesättning af liknande egendom torde dock ej behöfvat bevisas, och herr Carbonniers invändning mot mitt förslag, att skatt enligt detta kunde utkrävas äfven där ingen skog finnes, kan helt enkelt bemötas därmed, att där ingen *skog* finnes, där finnes icke heller någon *skogstillväxt* att beskatta. Å andra sidan må dock medgifvas att, om hvarken skogstillväxten eller skogsvärdet beskattas före afverkningen, detta är en stark sporre att låta skogen stå på tillväxt och mogna samt att den vid afverkningen utfallande skatten måhända är något lättare att kontrollera och, äfven om den kommer stötvis eller klumpvis, dock bör bli äfven kommunerna till afsevärd nytta.

Att intet beslut i frågan fattades af skogsvårdsmötet berodde af att dels den meningen uttalades, att det ej kunde anses ligga inom mötets befogenhet att aflåta en skrifvelse till Konungen i en beskattningsfråga, dels den åsikten gjorde sig gällande, att frågan helst borde komma inför Riksdagens forum.

I följd häraf har jag ock ansett mig böra efterkomma till mig ställda uppmaningar från flera håll att väcka motion i den viktiga frågan. Jag har därvid, då mötesutskottet ansåg den af herr Carbonnier föreslagna vägen lättast leda till målet, trott mig böra, för det fall att enahanda uppfattning skulle råda inom Riksdagen, sluta mig till denna mening, och får därför hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att, i samband med nu pågående omarbetning af skattelagstiftningen, särskild uppmärksamhet måtte ägnas åt införande i bevillningsförordningen af tydliga bestämmelser därom, att vid skogsbeskattning må i fastighetsvärdet inberäknas endast värdet af själfva skogsmarken jämte förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, samt att beskattning af ståndskogen skall äga rum först vid afverkningen.

För det fall att utskottet, i hvilket denna fråga behandlas, skulle anse de af mig vid skogsvårdsmötet ifrågasatta, enligt min mening principiellt riktigare, beskattningsåtgärderna vara att föredraga, vill jag dock alternativt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t framhålla nödvändigheten af att för *motverkande af skogssköfning* bevillningsförordningen omarbetas så, att af densamma tydligen framgår, att värdebeskattning beräknas endast för skogsmarken och att bevillning för å marken befintlig skog utgår efter beräkning af värdet å den årliga tillväxt samma skogsmark kan lämna med afdrag för skälig ränta å det belopp, hvartill skogsmarkens värde beräknats och taxerats.»

Herr Åkerlund har i motionen n:o 213 anført följande:

»Huru jag är lifligt öfvertygad därom, att frågan om införande af kommunal skogsaccis hade vida lättare gått att genomföra *i samband* med de skatteförslag, som äro utlofvade af regeringen till nästkommande års riksdag, och man då kunnat öfverblicka frågan i hela dess vidd, så vill jag dock, inför ovissheten om sådana skattelagars genomförande, göra det möjligt att tillgodose det mest trängande behovet af en något bättre och för vissa fall försvarbar skogsbeskattning i våra norrländska skogssocknar, än den man nu har. Då *taxeringen af skogsmark* i regel torde bättre blifvit genomförd i landets öfriga delar — man talar till och med om *för höga skogstaxeringar* därstädes — så synes man kunna göra sådan åtskillnad härvidlag, att man antager en dylik särskild *skogsbekattningslag för Norrland*, eftersom man redan förut har andra Norrlandslagar och det är erkänt, att skogsbeskattningen därstädes är alldeles otillfredsställande.

Jag vill dock hemställa, om ej klokheten bjuder, att man antager en sådan skattelag blott på vissa år — jag föreslår 3 år — eftersom beskattningens natur af lag eljest kan göra hvarje ändring däri mycket problematisk. Och man kan ej frångå, att icke både i fjor och i motioner vid innevarande riksdag sådana tungt vägande anmärkningar framförts, att man rent af *nödgas* tillse, att man får frågan i sin hand att ånyo behandlas och beslutas af Riksdagen, sedan man skaffat sig någon erfarenhet om tillämpningen och sett, huru Riksdagens beslut i fråga om andra skattelagar komma att utfalla.

Därjämte nödgas jag föreslå, att de beskattningsorgan, som skola hafva denna taxering om hand, bli våra vanliga beskattningsnämnder, och att kommunalnämnderna, som fungera för helt andra syften, därifrån befrias. Valet af ordförande är åtminstone då lagdt i myndighets hand och sakkunskap om taxeringsärenden kan förutsättas.

Med anledning af det anförda får jag föreslå,

att Riksdagen behagade besluta:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 5 Saml. 2 Afd. 4 Häft.

Herr Åker-
lunds motion.

1909. 5
1909.

1909. 5
1909.

att lagen om skogsaccis endast skall gälla för samma delar af landet, där lagen af den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärfva fast egendom är gällande, samt sålunda endast under denna *förutsättning*; och för tiden 1 januari 1910 till och med den 31 december 1912 må för sin del antaga lagen om skogsaccis enligt Kungl. Maj:ts förslag till innevarande Riksdag med följande ändringar:

4 §. Taxering till skogsaccis verkställes af *taxeringsnämnden inom distriktet* samt har till ändamål — — — afverkades.

I 14, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 37, 40, 44 §§ ändras ordet kommunalnämnd till *taxeringsnämnd*.

41 §. Sedan skogsaccislängden, enligt — — — återstälts till *taxeringsnämndens ordförande och af denne öfverlämnats till kommunalnämndens ordförande*, åligger det — — — i debetsedeln upptagas.»

**Herr Widéns
motion.**

I motionen n:o 259 har herr Widén anförd:

»Uti Kungl. Maj:ts proposition n:o 25 med förslag till lag om skogsaccis stadgas, i afseende å tiden för lagens tillämpning, att den träder i kraft den 1 januari 1910. Det har yppats tvekan, huruvida detta skall anses innebära, att taxering till skogsaccis skall äga rum år 1910 och således omfatta det accispliktiga virke, som afverkats år 1909. En sådan tolkning synes emellertid möta praktiska svårigheter. För att härutinnan åstadkomma full klarhet och tillika förekomma att, såsom eljest möjligen kunde antagas blifva fallet, genom forcerad afverkning under tiden närmast före lagens trädande i kraft virke undandrogenes skogsaccis, synes lämpligt, att tidpunkten för lagens trädande i kraft sättes till den 1 oktober 1909, men att första taxeringen äger rum år 1911 och omfattar allt det virke, som afverkats under tiden från och med den 1 oktober 1909 intill 1910 års utgång.

Jag får på grund häraf föreslå,

att Riksdagen måtte för sin del besluta att i förevarande lagförslag bestämmelse om tiden för lagens trädande i kraft och om första taxering till skogsaccis måtte införas i öfverensstämmelse med hvad här ofvan anförts; och torde vederbörande utskott formulera stadgandet i fråga.»

**Utskottets yt-
rande.**

Det förslag till lag om skogsaccis, som genom propositionen n:o 25 framlagts till Riksdagens pröfning, har utskottet, utom i hvad angår tiden för lagens trädande i kraft, funnit sig böra hos Riksdagen förorda till godkännande i oförändradt skick.

Lagutskottet vid 1908 års Riksdag yttrade rörande det af Kungl. Maj:t då framlagda förslag till skogsaccis bland annat: »Det kan visserligen icke bestridas, att lagförslaget genom att vid sidan af de kommunala utskylder, som utgöras på grundvalen af den nuvarande fastighetstaxeringen, sätta en efter andra grunder utgående accis, afsedd att afhjälpa bristen på effektiv beskattning af skogsbruk, kommer att medföra dubbelbeskattning i de fall, då taxeringsvärdena äro så höga, att ståndskogen kan anses tillbörligen beskattad redan genom nuvarande fastighets-skatt. Detta torde dock vara omöjligt att alldeles undvika, förrän den kommunala beskattningen i sin helhet gjorts till föremål för omgestaltning. Med afseende å de uttalade farhågorna för en allmänt förekommande dubbelbeskattning, måste det väl erkännas vara sant, att vid den senaste fastighetstaxeringen flerstädes en tendens visade sig att icke obetydligt höja taxeringsvärdena, och denna tendens lär komma att fortfara äfven vid innevarande års taxeringar. I icke ringa utsträckning torde höjningen vara föranledd däraf, att skogen uppskattats till större värde än förut. Såsom allmän regel synes dock kunna antagas, att äfven efter 1908 års fastighetstaxering skogsbruk kommer att undgå en del af den skatt, som skäligen borde påhvila detsamma. Blifver lagförslaget i väsentliga delar godkänt, och en lag i ämnet i öfverensstämmelse därmed utfärdad, lär i hvarje fall vid taxering af skogsfastighet tagas hänsyn till den beskattning, som genom densamma pålagts.

Den synpunkt, som för utskottet varit bestämmande vid dess beslut att i hufvudsak ansluta sig till det föreliggande lagförslaget, är att därigenom skulle i väsentlig mån afhjälpas de nuvarande missförhållandena, af Riksdagen med styrka framhållna i den skrifvelse, som närmast föranledt den kungl. propositionen, att inkomst genom beskattning af skogsafverkning endast i ringa mån kommer den kommun till godo, inom hvilken skogen är belägen. De betänkligheter, som kunna göras gällande mot den föreslagna skogsaccisen, måste enligt utskottets uppfattning vika för det trängande behovet af en dylik lagstiftning.»

Den af 1908 års lagutskott sålunda uttalade mening om önskvärdheten af en lagstiftning i ämnet omfattar utskottet för sin del, likasom ock utskottet anser, att de invändningar, som gjorts mot det förra året framlagda förslaget och kunna göras jämväl mot det nu framlagda, icke äro af den betydelse i jämförelse med fördelarna, att en lag om skogsaccis nu bör undanskjutas. Väl hafva, såsom lagutskottet 1908 framhöll såsom antagligt, taxeringsvärdena å fastigheter med större skogstillgångar vid

fastighetstaxeringen sistlidet år flerstädes afsevärdt höjts, men, utan att förbise detta förhållande och den därpå grundade farhågan för dubbelbeskattning, anser utskottet likväl behovet af en lagstiftning sådan som den föreliggande vara så stort, att det nödvändiggör en snar lösning af frågan.

Då nu utskottet alltså i hufvudsak förordar ifrågavarande lagförslag, vill utskottet emellertid betona, ej mindre att enligt dess uppfattning lagen har endast provisorisk karaktär och åsyftar ett omedelbart afhjälpande af betydande missförhållanden, som synas ej böra få bestå ända till dess en definitiv lösning af frågorna om skogsbeskattningens och den kommunala beskattningens ordnande kommit till stånd, än äfven att Riksdagen ej må anses, genom ett antagande af lagförslaget, hafva i något som helst afseende fattat ställning beträffande grunderna för denna definitiva lösning.

Genom sitt tillstyrkande af den kungl. propositionen om skogsaccis har utskottet ock besvarat herrar Jonssons och Barthelsons motioner i hvad de innefatta yrkande om afslag å denna proposition; och då de af den förstnämnde motionären påyrkade ändringarna i bevillningsförordningen hafva till syfte att ersätta skogsaccisen, följer af utskottets förenämnda ståndpunkt, att nämnda motion ej heller i denna del kan af utskottet tillstyrkas.

I fråga om herr Åströms motion anser utskottet, lika med Kungl. Maj:t, det vara lämpligast att den skatt, som här är i fråga, lägges på afverkaren; och vill utskottet härutinnan hänvisa till de skäl, som i propositionen anföras. Likaså har utskottet, beträffande det i herr Östbergs motion framställda förslaget att taxering till skogsaccis borde afse ej kalenderåret, utan ett s. k. afverkningsår, omfattande enligt hans förslag tiden från och med den 1 juni till och med den 31 maj, anslutit sig till propositionen. Visserligen tillstyrkte förra årets lagutskott, att taxeringen skulle omfatta afverkningsår, så bestämdt som ofvan säges, men den kammare, som för sin del godkände lagen om skogsaccis, nämligen Andra Kammaren, anslöt sig i denna del icke till lagutskottets, utan till Kungl. Maj:ts förslag. Otvifvelaktigt har ock kalenderåret flera fördelar, särskildt i afseende på anordningen af själfva taxeringsförfarandet, hvartill kommer att, enligt hvad från sakkunnigt håll uppgifvits, å skogsafverkarens sida några afsevärda svårigheter ej lära möta för deklarations afgifvande efter kalenderår. Någon anledning har utskottet ej heller funnit föreligga att, i fråga om den första taxeringsmyndigheten, frångå Kungl. Maj:ts i den

delen af 1908 års lagutskott tillstyrkta förslag, enligt hvilket denna myndighet skulle utgöras af kommunalnämnden.

Hvad angår de i herrar Bohnstedts och Åkerlunds motioner uppställda spörsmålen angående lagens giltighetstid och det område, hvarför den bör gälla, har utskottet icke funnit skäl att bifalla de framställda motionerna om en viss begränsning i dessa afseenden. Utskottet har redan förut uttalat, att lagen måste anses såsom provisorisk, men att angifva någon bestämd giltighetsgräns i detta afseende, exempelvis, såsom föreslagits, 1912 års utgång, finner utskottet ej tillrädligt. Det riktiga är väl att provisoriet får gälla, till dess en ny lagstiftning kan träda i stället; och särskildt med hänsyn till den återverkan, skogsaccisens införande enligt utskottets mening kommer att få på fastighetstaxeringen i detta afseende, synes det olämpligt att begränsa lagens giltighet till nämnda tidpunkt. Hvad åter angår lagens giltighetsområde, är det visserligen sant, att det förnämligast är Norrland, som skulle få gagn af denna lagstiftning, men äfven för åtskilliga delar af landet i öfrigt lär den hafva ej så ringa betydelse. Det synes ock principiellt förkastligt att fastställa en skattelag, låt vara af kommunal karaktär, för allenast en viss del af riket.

Beträffande tidpunkten för lagens trädande i kraft har utskottet, i enlighet med hvad herr Widén i sin motion föreslagit, funnit denna tidpunkt böra bestämmas till den 1 oktober 1909, dock att taxering enligt lagen skall ske första gången år 1911 och då omfatta allt det virke, som afverkats under tiden från och med den 1 oktober 1909 intill 1910 års utgång. Utskottet har nämligen ansett, å ena sidan, olämpligt att — hvilket med den lydelse Kungl. Maj:ts förslag har skulle ske — skyldighet skulle föreligga att erlægga accis för virke, som afverkats innan lagen blifvit genom statsmakternas sammanstående beslut antagen, men, å andra sidan, angeläget att förhindra, det virkesägare skulle kunna genom forcerad afverkning under tiden närmast före lagens trädande i kraft undandraga sig sådan skyldighet med afseende på virke, som lagen afsetts att omfatta. Af praktiska skäl torde emellertid särskild deklaration och taxering ej böra ifrågakomma med afseende å virke, som afverkats under den jämförelsevis korta tid af innevarande år, hvarunder lagen gäller.

Med den uppfattning utskottet ofvan uttalat om lagens provisoriska karaktär och då utskottet är förvissadt om att, vid blifvande omarbetning af nu gällande bestämmelser på skattelagstiftningens område, uppmärksamhet kommer att ägnas åt det af herrar Barthelson och Lundell i deras väckta motioner framhållna, äfven eljes ofta uttalade önskemål, att vid

taxering af jordbruksfastighet värdet af befintlig ståndskog utöfver fastighetens husbehof ej skall tagas i betraktande, har utskottet ej funnit skäl att, på sätt dessa motionärer begärt, föreslå Riksdagen att i särskild skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande af förslag till ändring i bevillningsförordningen rörande beskattning af skogs-egendom.

Efter det utskottet fattat sina beslut i dessa ärenden har till utskottet för dess behandling öfverlämnats en af herrar Knut Åkerberg och greve Alexander Hamilton inom Första Kammaren väckt motion, n:o 75, så lydande:

Herrar Åkerbergs och greve Hamiltons motion. »I proposition till Riksdagen af den 29 januari 1909, har Kungl. Maj:t till antagande föreslagit en lag om skogsaccis.

Då detta lagförslag innehåller en del bestämmelser, som skulle, om de af Riksdagen godkändes, dels onödigt betunga dem, som komme att drabbas af lagen, och dels göra densamma i vissa fall illusorisk, få vi hemställa: att Riksdagen vid behandlingen af Kungl. Maj:ts proposition n:o 25 med förslag till lag om skogsaccis ville för sin del besluta följande ändringar i åberopade kungl. proposition, nämligen:

att i § 5 mom. a tillägges efter orden »— — —, som under nästföregående år — — —»: räknadt från 1 juni till och med 31 maj,

att i § 5 mom. b efter orden: »så tillredt och upplagdt» tillägges: *vid flottled, last-, upplags- eller försäljningsplats;*

att i § 8 första stycket må erhålla följande lydelse:

Befinnes vid den uppskattning, som för taxering äger rum, att skogsvärdet sammanlagdt icke uppgår till 25 kronor, skall det ej till taxering upptagas;

att vid samma paragraf tillägges följande moment:

Då skog eller virke säljes på auktion eller under hand i större eller mindre poster, skall skyldigheten att erlægga skogsaccis tillkomma ägarne af skogen, och skall i detta fall accis erläggas äfven för försäljningsposter af mindre värde än 25 kronor;

att i § 12 å första raden stående orden: »under nästföregående år» uteslutas;

att § 14 måtte helt och hållet utgå; samt slutligen

att Riksdagen ville med antagandet af ifrågavarande Kungl. Maj:ts förslag till lag med ofvan föreslagna ändringar tillika besluta om aflåtande

till Kungl. Maj:t af skrifvelse i enlighet med af herr G. Barthelson i motion n:o 55 gjordt yrkande.

Vid öfvervägande af denna motion har utskottet funnit densamma, i hvad däri gjorda yrkanden ej redan äro här ofvan besvarade, icke kunna föranleda ändring uti Kungl. Maj:ts förslag. *Utskottets yttrande.*

Mot det i Kungl. Maj:ts proposition n:o 26 innefattade förslag till lag angående ändrad lydelse af § 38 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 har utskottet icke funnit skäl till anmärkning.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa:

1:o) att Riksdagen, under förklarande att det i Kungl. Maj:ts förevarande proposition n:o 25 innefattade förslag till lag om skogsaccis icke kunnat i oförändradt skick bifallas, måtte — med afslag å herr Jonssons motion n:o 51, herr Åströms motion n:o 52, herr Östbergs motion n:o 53, herr Bohnstedts motion n:o 62, herrar Åkerbergs och grefve Hamiltons motion n:o 75 och herr Åkerlunds motion n:o 213 — i anledning af nämnda proposition samt herr Widéns motion n:o 259 för sin del antaga följande

Lag om skogsaccis.

1 kap.

Allmänna grunder för skogsaccis och om användning af skogsaccismedel.

1 §.

För afverkadt virke skall till den kommun, där skogen är belägen, i den ordning, här nedan sägs, i allmänhet erläggas en afgift, benämnd *skogsaccis*.

Skogsaccis utgår, räknadt för etthundra kronor af virkets taxerade värde, med hälften af det belopp, hvilket under det år, taxeringen sker, på grund af kommunal- och kyrkostämmors beslut sammanlagdt utgöres inom kommunen för tio fyrkar eller hel bevillningskrona, dock icke med mera än två för hundra af det taxerade värdet.

2 §.

Till kommunen inflytande skogsaccismedel skola, i den mån desamma icke, enligt hvad i 3 § sägs, under nästföljande år komma till användning, afsättas till en särskild fond, kallad *skogsaccisfonden*, hvilken förvaltas af kommunalnämnden.

Räntor, som upplöpa å fondens medel, tillgodoföras fonden.

3 §.

Kommunalnämnden åligger att hvarje år i sammanhang med uppgörandet af inkomstförslaget för kommunen beräkna skogsaccisfondens behållning vid nästföljande års början, där sådan fond finnes, och den på grund af löpande årets taxering utgående skogsaccisen.

Af sålunda tillgängliga medel må enligt kommunalstämmans beslut såsom tillskott till täckande af sådana utgifter för nästföljande år för kom-

munala och kyrkliga ändamål, till hvilka enligt gällande kommunalförfattningar medel eljes skulle beredas genom utdebitering på samtliga skattskyldiga, användas högst så stort belopp, att utdebiteringen för fyrk eller bevillningskrona under nästföljande år kommer att med en fjärdedel understiga utdebiteringen för fyrk eller bevillningskrona under löpande året.

Detta tillskott användes till bestridande af utgifter, som kommunalstämman beslutat för det nästföljande året, i den mån tillskottet därtill förslår. Skulle tillskottet vara större än som erfordras för täckande af nämnda utgifter, skall öfverskottet afräknas på hvad kyrkostämman beslutat till uttaxering under det nästföljande året.

2 kap.

Om taxering till skogsaccis.

4 §.

Taxering till skogsaccis verkställs af kommunalnämnden samt har till ändamål att genom uppskattning fastställa virkets *skogsvärde* eller det värde å rot, virket efter ortens pris ägt, då det afverkades.

Taxeringen kan dock efter beslut af kommunalnämnden verkställas af ordföranden jämte utsedda delegerade af nämnden; och gäller hvad i denna lag stadgas om kommunalnämnden i sådant fall om dylik delegation.

5 §.

Taxeringen har till föremål:

a) virke, som under nästföregående år afverkats, där ej virket blifvit användt för sådant ändamål, hvarom i 7 § förmåles, eller ock blifvit upplagdt till användning för dylikt ändamål;

b) virke, som varit upplagdt till användning för i 7 § omförmäldt ändamål och af sådan anledning icke förut taxerats, men under nästföregående år afyttrats annorledes än i samband med fastigheten eller eljes af ägaren användts för annat ändamål än i 7 § sägs.

Virket skall med afseende på taxering anses afverkad först då det blifvit så tillredt och upplagdt, att dess mängd kan bestämmas, samt, hvad beträffar kolvirke, först då det blifvit rest eller lagdt till kolning eller

förts från skogen för att annorstädes kolas. Har virket, sedan det fällt men innan med detsamma vidtagits sådan åtgärd som nu är sagd, sålts eller eljes af annan förvärfvats, skall det dock anses hafva blifvit afverkadt, när det såldes eller eljes af annan förvärfvades.

6 §.

Till virke hänföras i denna lag jämväl vindfälld skog, toppar och annat affallsvirke, men ej stubbar, löf, näfver eller bark.

7 §.

Virke, som användes för egendomens eller därmed sambrukad fastighets behof af byggnads-, slöjd- eller stängselvirke samt bränsle, är ej föremål för taxering, ej heller sådant virke, som användes för fullgörande af egendomen enligt lag eller eljes åliggande byggnads- eller underhållsskyldighet eller som från allmän skog på grund af särskild föreskrift afgiftsfritt utlämnas.

Har egendomens ägare för sådant behof, som här är sagdt, under nästföregående år inköpt virke, är han berättigad att vid taxering till skogsaccis njuta afdrag med belopp, som efter ortens förhållanden motsvarar det inköpta virkets skogsvärde.

Virke, som från allmänningsskog kostnadsfritt till delägare i allmänningen upplåtits för afverkning, skall i här ofvan nämnda fall så anses, som om det afverkats å den egendom, för hvilken upplåtelsen skett.

8 §.

Befinnes vid den uppskattning, som för taxeringen äger rum, att skogsvärdet sammanlagdt icke uppgår till 200 kronor, skall det ej till taxering upptagas.

I öfrigt iakttages vid taxeringen, att det för en hvar accisskyldig sammanräknade skogsvärdet utföres i fulla tiotal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt tiotal, bortfaller.

3 kap.

Om hvem skyldighet åligger att erlægga skogsaccis.

9 §.

Skogsaccis erlägges

- a) för virke, som taxerats enligt 5 § a), af afverkaren, och
- b) för virke, som afses i 5 § b), af den, som med virket så förfarit, att enligt samma lagrum accisplikt för virket inträdt.

Med afverkare förstås i denna lag den som, då virket fälles, äger förfoga öfver virket; dock att, där annan äger rätt till affallsvirket, denne skall anses såsom afverkare i fråga om sådant virke.

4 kap.

Om uppgifter till ledning vid taxering m. m.

10 §.

Skyldighet att på heder och samvete afgifva *deklaration* till ledning vid taxeringen åligger en hvar accispliktig för virke, som han under nästföregående år inom kommunen afverkat, i den mån virket ej användts för ändamål, som i 7 § omförmåles, eller ock blifvit upplagdt till användning för sådant ändamål; så ock för förut ej taxerad virke, hvarmed han under nästföregående år så förfarit, att accisplikt enligt 5 § b) för virket inträdt.

11 §.

Deklaration skall i enlighet med fastställt formulär skriftligen afgifvas och innehålla uppgift om skogens beteckning och läge samt, hvad angår timmer, om stycketal, dimensioner och kubikmassa i fast mått och, beträffande öfriga virkesslag, om kubikmassa i fast eller löst mått, dock att hvad angår flottgods stycketal tillika alltid skall uppgifvas.

Möter i särskildt fall svårighet att uppgifva kubikmassa, må deklara-tionen upptaga endast stycketal och dimensioner; dock vare sådant ej medgifvet för den, som yrkesmässigt drifver trävarurörelse.

Uppgiftspliktig är skyldig att föreslå det skogsvärde, hvartill han anser uppgifven virkesmängd böra uppskattas. Äskas afdrag enligt 7 §, bör där-

jämte i deklARATIONEN lämnas sådan uppgift rörande det inköpta virket, som ofvan i denna paragraf sägs, äfvensom upplysning om virkets inköpspris. Uppgiftspliktig är i öfrigt obetaget att lämna alla sådana upplysningar, som han anser tjäna till ledning vid hans taxering.

12 §.

Den, som kolat under nästföregående år afverkadt virke, må, om han hellre vill, i sin deklARATION angifva, i stället för kubikmassan kolvirke, mängden af de kol, som vid kolningen erhållits. Hvad sålunda är sagdt, gäller dock ej beträffande kolvirke, som förts från skogen för att annorstädes kolas.

13 §.

Uträkningen af kubikmassa, där sådan i deklARATIONEN uppgifves, bör ske: för timmer: efter toppmått eller mått på midten i enlighet med den metod, som användts för timrets intumning;

för sparrar, bjälkar och spiror: efter virkets mått på midten; samt för grufstolpar, pappersmasseved och annan ved: efter det mått, fast eller löst, som blifvit användt vid mätningen;

börande i deklARATIONEN tillika angifvas det mått, som sålunda i hvarje särskildt fall användts.

14 §.

Till ytterligare ledning vid taxeringen vare vederbörande skyldig att på anmaning af ordföranden i kommunalnämnden aflämna afverkningsjournaler, tumlistor eller andra handlingar, som anses vara af betydelse för taxeringen.

Dessa handlingar böra, om vederbörande därom gjort framställning, af ordföranden i rekommenderadt bref med allmänna posten återsändas senast fjorton dagar efter det de till honom inkommit.

15 §.

Skyldighet att afgifva deklARATION åligger för omyndig förmyndaren, för sådan frånvarande, för hvilken god man af domstol förordnats, gode mannen för hvad han har under sin förvaltning, samt för oskiftadt stärbhus den som i boet sitter, ehvad han är delägare eller syssloman.

För annan än enskild person och oskiftadt stärbhus åligger uppgiftsskyldigheten vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman eller ombud; dock att beträffande statens skogar och sådana boställsskogar, öfver hvilkas afkastning boställshafvaren icke äger att fritt förfoga, deklaration afgifves af vederbörande jägmästare.

16 §.

En hvar, som önskar upplysning rörande beskaffenheten af sin uppgiftsskyldighet eller sättet för dess fullgörande, äger att för sådant ändamål hänvända sig till ordföranden i vederbörande kommunalnämnd, hos hvilken jämväl deklarationsblanketter skola kostnadsfritt tillhandahållas.

17 §.

Deklaration skall före den 1 april aflämnas till vederbörande kommunalnämnds ordförande.

18 §.

1 mom. Har deklaration icke inom föreskrifven tid afgifvits eller befinnes afgifven deklaration ofullständig, bör kommunalnämndens ordförande, i händelse sådant pröfvas för taxeringen erforderligt, föranstalta därom, att deklaration infordras samt att ofullständig deklaration fullständigas.

För sådant ändamål äger han anlita, därest den uppgiftsskyldige är bosatt å landet, länsmanen i orten samt i Stockholm öfverståthållarämbetet och i annan stad magistraten; och åligger det dessa myndigheter att ofördröjligen mot bevis tillställa den uppgiftsskyldige anmaning att vid äfventyr, som i 19 § sägs, inom åtta dagar efter anmaningens mottagande fullgöra sin deklarationsplikt. Sådan anmaning skall, där infordrandet föranledts af ofullständighet i aflämnad deklaration, jämväl innehålla under rättelse, i hvilket afseende deklarationen befunnits ofullständig.

I fall, då det åligger offentlig tjänsteman att afgifva deklaration, må kommunalnämndens ordförande för anmaningens verkställande anlita biträde af Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

I enahanda ordning, som här ofvan nämnts, äger kommunalnämndens ordförande förfara, då fråga är om infordrande af handling, hvarom i 14 § förmäles.

2 mom. Lämnar afgifven deklARATION icke tillräcklig ledning för taxeringen, må ytterligare upplysning infordras från den uppgiftspliktige. Sådant upplysning kan muntligen afgifvas hos kommunalnämnden.

3 mom. Samtliga i detta kapitel omförmälda uppgifter äfvensom enligt 14 § infordrad handling må jämväl kunna på den uppgiftspliktiges eget äfventyr i betaldt bref med allmänna posten insändas.

19 §.

Underlåter deklARATIONspliktig att inom föreskrifven tid afgifva deklARATION, må klagan öfver taxeringen af honom ej föras. Är deklARATION därutinnan ofullständig, att virke, som bort upptagas, utelämnats, äge enahanda påföljd rum i fråga om taxeringen för sådant virke.

Hörsammar ej deklARATIONspliktig, som underlåtit afgifva deklARATION, anmaning enligt 18 § att fullgöra sin deklARATIONsplikt, böte tio procent af den skogsaccis, som varder honom påförd, dock minst fem kronor.

Ätlyder icke den, som afgifvit en på sätt i första stycket sägs ofullständig deklARATION, anmaning att fullständiga densamma, vare förfallen till böter, svarande mot tio procent af den skogsaccis, som belöper å värdet af det icke uppgifna virket, dock minst fem kronor, och hafve därjämte förlorat rätten att klaga öfver taxeringen jämväl i fråga om det uppgifna virket.

Underlåter någon i annat fall att efter anmaning fullständiga sin deklARATION eller hörsammar han ej anmaning att förete handling, som i 14 § sägs, vare han förlustig rätten att fullfölja talan i målet.

Gitter den uppgiftsskyldige visa giltig ursäkt för underlåtenheten eller är fråga om virke, för hvilket staten är accispliktig, äge här stadgad påföljd icke rum.

20 §.

Har någon, som ej är att hänföra till offentlig tjänsteman, i afgifven deklARATION mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande och därigenom föranledt, att skogsvärde icke eller endast till någon del blifvit taxerad, böte från och med fyra till och med tio gånger det accisbelopp, som genom det svikliga förfarandet undandragits kommunen, dock minst tjugufem kronor.

21 §.

Gör offentlig tjänsteman sig skyldig till underlåtenhet enligt 19 § eller förbryter han sig på sätt i 20 § sägs, vare underkastad ansvar såsom för annan förseelse i tjänsten.

22 §.

1 mom. Utan hinder af att deklaration uteblifvit och med rätt att pröfva, i hvad mån deklaration är af beskaffenhet att böra läggas till grund för taxeringen, äger kommunalnämnden att bestämma accispliktigs taxering.

2 mom. Följes icke af accispliktig lämnad uppgift vid hans taxering, skola skälen därför tydligen angifvas genom anteckning i nämndens protokoll; och skall tillika underrättelse, i hvad mån afvikelse i fråga om annat än det af den accispliktige föreslagna skogsvärdet skett, och om skälen därför i rekommenderadt bref med allmänna posten honom under i deklarationen angifven adress kostnadsfritt, så fort ske kan, tillsändas.

5 kap.

Om eftertaxering.

23 §.

Har uppgiftsskyldig brustit i fullgörandet af sin deklaraionsplikt eller gjort sig skyldig till sådant svikligt förfarande, som i 20 § sägs, och har däraf föranledts, att taxering af virke, för hvilket han är accispliktig, icke kommit till stånd, skall det år, då sådant varder för kommunalnämnden känt, den accispliktige *eftertaxeras* för det virke, som genom berörda förfarande undandragits taxering.

Eftertaxering må icke ske senare än fem år efter det år, då taxering rätteligen bort ske. Har, då fråga uppstår om eftertaxering af enskild accispliktig, denne affidit, taxeras hans dödsbo; dock att sådan taxering icke må ske senare än ett år efter utgången af det kalenderår, under hvilket boupppteckning blifvit för registrering ingifven eller af vederbörande domstol förrättad. Stårhuset svare icke för accisbeloppet med mera än tillgångarna i boet. Är boet skiftadt, taxeras delägare en hvar efter sin lott i boet, men svare icke för accis till högre belopp, än hans lott i boet utgör.

6 kap.

Om taxeringens förrättande samt om besvär.

24 §.

I början af hvarje år utfärdar kommunalnämnden i kommun, inom hvilken taxering till skogsaccis kan antagas ifrågakomma, kungörelse angående den förestående taxeringen. Uti denna kungörelse, hvilken skall uppläsas från predikstolen och, där så lämpligen kan ske, införas i tidning i orten, erinras vederbörande om skyldigheten att aflämna deklaration samt om påföljden för uraktlåtenhet därutinnan, hvarjämte underrättelse meddelas om tid och ställe för deklarationernas aflämnande äfvensom därom att accispliktig, som önskar upplysning om beskaffenheten af honom åliggande uppgiftsskyldighet och sättet för dess fullgörande, äger att för sådant ändamål hänvända sig till kommunalnämndens ordförande.

Om något år utskylder, som i 1 § andra stycket omförmälas, icke utgöras inom kommunen och af den anledningen skogsaccis ej heller skall utgå, åligger det kommunalnämnden att i samma ordning som ofvan nämnts kungöra, att uppgiftsskyldighet och taxering under året icke äga rum.

25 §.

Kommunalnämndens ordförande, hvilken tillika är föredragande, åligger särskildt:

a) att tillhandahålla deklarationsblanketter samt på begäran meddela uppgiftspliktig erforderliga upplysningar rörande beskaffenheten af den honom åliggande uppgiftsskyldigheten och sättet för dess fullgörande;

b) att samla, ordna, numrera och granska de för taxeringen aflämnade deklarationerna, vidtaga åtgärder för uteblifna uppgifters eller eljes erforderliga handlingars införskaffande samt i öfrigt söka att inhämta upplysningar till ledning för en noggrann och tillförlitlig taxering;

c) att vid nämndens sammanträden tillhandahålla och meddela ledamöterna alla i och för taxeringen erhållna uppgifter och handlingar samt efter sorgfällig beredning göra de anmärkningar och framställningar, hvar till han för en behörig taxering finner sig äga anledning;

d) att noga tillse, att till ledning för taxeringen aflämnade uppgifter och handlingar, ehvad de afse pågående eller redan verkställd taxering, icke varda för obehöriga tillgängliga, för hvilket ändamål sådana uppgifter och handlingar, när de icke för taxering erfordras, böra under säkert lås förvaras;

e) att i rekommenderadt bref med allmänna posten, så fort ske kan, tillsända uppgiftsskyldig, hvilkens deklARATION icke blifvit vid taxeringen följd, underrättelse att och i hvad mån afvikelse i fråga om annat än det af honom föreslagna skogsvärdet skett och om skälen därför;

f) att på begäran af uppgiftspliktig utan lösen meddela bevis om mottagande af deklARATION eller annan handling; samt

g) att afgifva förklaring öfver besvär angående taxering.

26 §.

Taxeringen skall, så fort ske kan, påbörjas och vara afslutad före den 1 juni.

I fråga om tid för kommunalnämndens sammanträden samt om beslutsmässighet, tillkallande af suppleant, påföljd för uteblifvande från utsatt sammanträde och omröstning, skall i tillämpliga delar gälla hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet är eller varder stadgadt; dock att, om vid skiljaktiga meningar rösterna utfalla lika, den mening skall blifva gällande, som länder till den accispliktiges förmån, och endast om denna grund ej kan tillämpas, den som ordföranden biträder.

Ordförande och ledamot skall afträda, såväl då fråga förekommer om hans egen, hans föräldrars, hustrus, barns eller syskons taxering, som ock då fråga är om taxering af bolag eller förening, hvars styrelse han tillhör, eller af accispliktig, af hvilken han uppbar aflöning.

Om i följd af jäf emot ledamot af kommunalnämnden denna i något ärende ej är beslutför, må de öfriga ledamöterna inkalla annan till ledamot valbar person att deltaga i ärendets afgörande.

27 §.

Öfver kommunalnämndens beslut i taxeringsfrågor skall af ordföranden föras särskildt protokoll. Sådant protokoll skall upptaga de närvarandes namn äfvensom skälen till beslut, i händelse detta afviker från afgifven deklARATION.

Protokollet, som föres i fortlöpande följd, justeras efter fullbordadt taxeringsarbete. Justeringen sker inför nämnden och bestyrkes genom å protokollet tecknad intyg af två ledamöter.

28 §.

Kommunalnämndens sammanträden i taxeringsfrågor hållas inom slutna dörrar; dock är accispliktig berättigad att inför nämnden företräda för att meddela upplysningar rörande taxeringen, i hvad den honom angår.

Så vidt utan hinder för taxeringsförrättningens fortgång sig göra låter, bör begärd upplysning om påförd taxering på stället meddelas.

29 §.

Öfver taxeringen upprättas af kommunalnämndens ordförande särskild längd, kallad *skogsaccislängd*, däri för en hvar upptagas det skogsvärde, hvarför han inom kommunen taxerats, den skogsaccis, som därå enligt 1 § belöper, samt i förekommande fall anmärkning om underlåtenhet att fullgöra deklaraionsplikt och de anteckningar, som eljes anses böra göras.

Skogsaccislängden underskrifves af ordföranden och två ledamöter.

30 §.

Sedan taxeringsarbetet afslutats, åligger det kommunalnämndens ordförande att ofördröjligen kungöra, att skogsaccislängden blifvit upprättad samt att kännedom om dess innehåll kan på angifvet ställe inhämtas under en tid af minst fjorton dagar, räknadt från det kungörelsen blifvit från predikstolen uppläst. Kungörelsen bör jämväl innehålla underrättelse om hvad den, som med kommunalnämndens beslut icke åtnöjes, har att iakttaga för sökande af ändring däri.

31 §.

Före den 15 juli skola skogsaccislängden, behörigen summerad, taxeringsprotokollet samt deklaraionerna med tillhörande handlingar af kommunalnämndens ordförande insändas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

32 §.

Atnöjes ej den, som taxerats till skogsaccis, med taxeringen, må han, om han icke enligt stadgandet i 19 § förlorat rätt till talan, i taxeringen söka ändring hos pröfningsnämnden genom besvär, hvilka, skriftligen affattade, skola senast före klockan tolf på dagen den 15 juli eller, om då är helgdag, nästföljande dag till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas.

33 §.

Pröfningsnämnden, som endast efter anförda besvär har att taga befattning med taxering till skogsaccis, äger att meddela sådan rättelse i öfverklagad taxering, som finnes af omständigheterna påkallad.

34 §.

1 mom. Alla pröfningsnämndens beslut i fråga om taxeringen till skogsaccis skola upptagas i nämndens protokoll. Taxering, som af pröfningsnämnden blifvit fastställd annorlunda än kommunalnämnden bestämt, skall införas i skogsaccislängden, däruti den protokollsparagraf, som innehåller dylikt beslut, bör angifvas. Det åligger kronoombudet hos nämnden att med sin underskrift å längden vitsorda däri enligt pröfningsnämndens beslut införda förändringar.

2 mom. Inom tre veckor efter pröfningsnämndens sista sammanträde skola skogsaccislängden, kommunalnämndens protokoll och utdrag af pröfningsnämndens protokoll, i hvad taxeringen till skogsaccis inom kommunen angår, genom Kungl. Maj:ts befallningshafvandes försorg öfversändas till kommunalnämndens ordförande.

För utdraget af pröfningsnämndens protokoll äger protokollsföranden uppbära ersättning af vederbörande kommuns skogsaccismedel med två kronor arket.

35 §.

1 mom. Har den, som taxerats till skogsaccis, ej hos pröfningsnämnden öfverklagat taxeringen, i hvad honom rör, må han icke, utom i fall som nedan sägs, emot taxeringen föra talan.

Eljes må besvär öfver pröfningsnämndens beslut anföras af den, som taxerats till skogsaccis, i hvad pröfningsnämndens beslut gått honom emot,

äfvensom af vederbörande kommun, så vidt taxering till skogsaccis blifvit af pröfningsnämnden nedsatt eller upphäfd; och skola besvären, ställda till kammarrätten, ingifvas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande före klockan tolf å sista helgfria dagen i december månad det år, taxeringen ägt rum, vid påföljd att besvären eljes icke varda till pröfning upptagna. Sedan öfver inkomna besvär förklaring från vederbörande inforrats och tillsedt blifvit, att vid besvärshandlingarna varda fogade såväl utdrag af skogsaccislängd samt kommunal- och pröfningsnämndernas protokoll, i hvad de den öfverklagade taxeringsfrågan angå, som ock de till nämnderna i frågan ingifna handlingarna, insänder Kungl. Maj:ts befallningshafvande till kammarrätten samtliga handlingarna med de upplysningar och erinringar, som besvären anses påkalla.

Den, hvilkens deklaration icke blifvit af kommunalnämnden följd och till hvilken ej heller underrättelse, som i 22 § 2 mom. föreskrifves, blifvit afsänd före den 15 juni, äge ock, därest han ej enligt 19 § förlorat sin talan, att, utan hinder däraf att han icke hos pröfningsnämnden öfverklagat taxeringen, i här ofvan stadgad tid och ordning anföra besvär hos kammarrätten angående sin taxering, i hvad densamma bestämts annorlunda än han uppgifvit.

2 mom. Så snart ofvan stadgade besvärstid gått till ända, införe Kungl. Maj:ts befallningshafvande uppgift å anförda besvär i den förteckning öfver besvär i taxeringsmål, som jämlikt 53 § 2 mom. bevillningsförordningen skall till kammarrätten öfversändas.

36 §.

Har någon blifvit taxerad till skogsaccis å ort, där han icke varit deklarationsskyldig, äge han att häröfver hos kammarrätten anföra besvär, hvilka, vid påföljd att besvären eljes icke varda till pröfning upptagna, skola inom natt och år, efter det att skogsaccis honom afforrats, ingifvas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i det län, inom hvilket taxeringen skett, hvarefter med ärendet förfares i enahanda ordning, som i 35 § 1 mom. stadgas.

37 §.

1 mom. Förbrytelse, hvarom i 20 § sägs, är föremål för allmänt åtal och åtalas vid allmän domstol.

Då till följd af uraktlåtet fullgörande af de i denna lag meddelade föreskrifterna fråga eljes uppstår om tillämpning af däri stadgadt bötesansvar, skall af kommunalnämndens ordförande anmälan därom göras hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, efter pröfning af härvid förekommande förhållanden, förordnar om uttagande af de böter, hvartill någon finnes hafva gjort sig förfallen.

2 mom. Den, som icke nöjes åt Kungl. Maj:ts befallningshafvandes beslut, hvarigenom han enligt denna lag fällts till böter, äger att, med iakttagande af hvad i allmänhet är stadgadt argående dylika besluts öfverklagande, öfver det meddelade beslutet anföra besvär hos kammarrätten, hvilka besvär böra vara dit inkomna före klockan tolf å trettionde dagen efter erhållen del af samma beslut.

3 mom. Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla vederbörande kommuns skogsaccisfond. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

38 §.

Den, som icke åtnöjes med kammarrättens utslag, äger att däri hos Konungen söka ändring genom besvär, hvilka före klockan tolf å sextionde dagen efter erhållen del af utslaget skola till finansdepartementet ingifvas tillika med bevis om dagen, då klaganden af utslaget erhöill del; skolande borgen för kostnad och skada icke erfordras.

39 §.

Om vederbörande myndighet vid pröfning af anförda besvär befriar någon från skogsaccis på den grund, att annan person bort uppföras till utgörande af densamma, må myndigheten öfverflytta taxeringen å denne.

40 §.

1 mom. Besvär, om hvilka i denna lag förmäles, må jämte tillhörande handlingar kunna, under iakttagande af stadgad tid och ordning, på klagandens eget äfventyr i betaldt bref med allmänna posten insändas till den myndighet, till hvilken besvären skola enligt lagen ingifvas.

2 mom. Den, som vill öfver kommunalnämnds eller pröfningsnämnds beslut anföra besvär, är berättigad att, då han i sådant afseende anmäler

sig hos kommunalnämndens ordförande, kostnadsfritt erhålla för dylikt beslut öfverklagande erforderligt utdrag af skogsaccislängd och protokoll.

7 kap.

Om debitering och uppbörd.

41 §.

Sedan skogsaccislängden, enligt hvad i 34 § 2 mom. sägs, från Kungl. Maj:ts befallningshafvande återställts till kommunalnämndens ordförande, åligger det kommunalnämnden att uträkna och i skogsaccislängden införa skogsaccis på grund af taxering, som af pröfningsnämnden bestämts, samt utfärda debetsedlar å skogsaccis och låta tillstålla de accispliktiga desamma minst fjorton dagar före uppbördsstämman.

Debetsedel skall upptaga den summa skogsvärde, hvarför den accispliktige inom kommunen taxerats, och den skogsaccis, som därå belöper. Uppbördsstämma hålles efter den 15 oktober.

Därest uppbörd af skogsaccis äger rum i sammanhang med uppbörden af de allmänna kommunalutskylderna, skall skogsaccis påföras i den debetsedel å kommunalutskylder, som enligt 66 § förordningen om kommunalstyrelse på landet kan varda för den accispliktige utfärdad; skolandet jämväl i detta fall den summa skogsvärde, för hvilken skogsaccis påförts, i debetsedeln upptagas.

42 §.

Hvad i öfrigt är eller varder i förordningen om kommunalstyrelse på landet stadgadt angående uppbörd, indrifning och redovisning af kommunalutskylder, gälle i tillämpliga delar jämväl angående skogsaccis.

43 §.

Har vid skogsaccisens uträknande eller debetsedels utskrifvande fel förelupit, göres anmälan därom till kommunalnämnden, som utfärdar behörigen rättad debetsedel, hvarjämte i skogsaccislängden införes erforderlig rättelse.

44 §.

Af skogsaccismedlen skall efter kommunalstämmans pröfning utgå skäligen ersättning till kommunalnämndens ordförande för hans besvär med taxeringsarbetet. Kostnad för blankettryck, postafgifter och andra nödiga utgifter skola ock af dessa medel gäldas.

8 kap.

Öfriga föreskrifter.

45 §.

I granskningen af deklARATIONEN och andra enligt denna lag aflämnade handlingar äga vederbörande nämnders samtliga ledamöter eller delegerade deltaga. Utan därtill af deklARATIONSSKYLDIG lämnadt medgifvande må de i öfrigt ej vara tillgängliga för andra än de ämbets- och tjänstemän, hvilka för sin befattning äga att däraf erhålla del. Ej heller må i berörda handlingar lämnade uppgifter i nämndernas protokoll intagas i vidare mån än som anses oundgängligen erfordras; och skola utom i fall, där besvär fullföljas, deklARATIONERNA efter taxeringsårets utgång hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande förvaras, intill dess fem år förflutit, hvarefter de förstöras.

46 §.

De bestyr, som enligt här ofvan meddelade föreskrifter åligga kommunalnämnd, skola i stad fullgöras af drätselkammaren, likasom hvad i lagen är sagdt om tillämpning af förordningen om kommunalstyrelse på landet skall med afseende på skogsaccis i stad gälla om förordningen om kommunalstyrelse i stad.

Denna lag gäller dock icke beträffande Stockholm.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Denna lag träder i kraft den
1 januari 1910.

(Utskottets förslag.)

Denna lag träder i kraft den
1 oktober 1909, dock att taxering
enligt lagen skall ske första gången
år 1911 och omfatta allt det virke,
som afverkats under tiden från och
med den 1 oktober 1909 intill 1910
års utgång.

2:o) att Riksdagen måtte, med bifall till Kungl.
Maj:ts proposition n:o 26, antaga följande

**Lag angående ändrad lydelse af 38 § i förordningen om kyrkostämma
samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.**

Häri genom förordnas, att 38 § i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd skall erhålla följande ändrade lydelse:

Hvad kyrkostämman till uttaxering beslutat skall, allt efter ändamålets beskaffenhet, genom kyrkorådet eller skolrådet eller, där särskild styrelse för församlingsbibliotek finnes, genom denna styrelse delgifvas, i kyrkoförsamling på landet, vederbörande kommunalnämnd, och, i stad, drätselkammaren, hvilka det, hvar i sin ort, åligger att debitering och uppbörd af dessa afgifter verkställa, samt medlen till kyrko- eller skolrådet eller församlingsbiblioteksstyrelsen, där särskild sådan finnes, aflämna.

Skulle, till följd af särskilda förhållanden, annan ordning för uppbördens verkställande finnas vara lämplig eller nödig, må kyrkostämma kunna därom besluta.

Att i visst fall afräkning för tillskott af skogsaccismedel skall ske å hvad kyrkostämma till uttaxering beslutat, därom är särskildt stadgadt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910.

samt

3:o) att herr Barthelsons motion n:o 55 och herr Lundells motion n:o 177 ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

I sammanhang med förestående ämne har utskottet till behandling förehaft de till utskottet jämväl hänvisade motionerna inom Andra Kamraren n:o 240 af herrar Carl Lindhagen och E. F. Hellberg samt n:o 258 af herr Carl Lindhagen.

Motionen n:o 240 är af följande lydelse:

Den största olycka, som drabbat landtbefolkningen inom Norrland och Dalarne, är som bekant det sätt, hvarpå afvittringar och storskiften därstädes skedde. Historien härom skall för de efterkommande äfven framstå som kanske den största statsekonomiska skandal, som vårt land har att uppvisa.

Herrar Lindhagens och Hellbergs motion.

Bland de ödesdiga följderna äro att anteckna de långvariga afverkningsupplåtelseerna till sågverksintressenterna af den skog, som kronan sålunda tillförsäkrade hemman och nybyggen. Vanligen skedde upplåtelseerna på högsta medgifna tiden, 50 år. Genom 1889 års lag bestämdes högsta tiden till 20 år, men omedelbart före dess ikraftträdande förnyades en mängd kontrakt på ytterligare 50 år. Först genom 1903 års skogsvårdslagar förbjöds upplåtelse af skogsafverkning på längre tid än 5 år.

De småbönder, som på detta sätt förlorade allt stöd af skogen, hafva i följd därpå fått föra en förtviflad kamp för tillvaron. Svårigheterna ökas år från år, och när de sedan återfå skogen, är denna sköflad för ytterligare en mansålder, i den mån detta ej genom lag eller bestämmelse i kontraktet kunnat för vissa fall förhindras.

Ropen på hjälp hafva förklingat obeaktade i brist på gehör och utvägar för att göra något. Det nu framlagda förslaget om en skogsaccis gifver likväl ett uppslag, som icke får försummas. Detta är så mycket mer på sin plats, som lagförslaget säkerligen i icke oväsentlig mån framtingats genom årtiondens klagomål öfver just nu anmärkta missförhållanden, ehuru sedan vid framkomsten icke tagits den särskilda hänsyn till just denna fråga, som vederbör.

Särdeles orättvist är, att i angifna fall jordens brukare skall ensam betala alla hemmanets dryga skatter, under det att bolaget uppbär hemmanets väsentliga kontanta tillgång, inkomsten af skog till afsalu. Det är än mer af billighet påkalladt, att afverkningsrättsinnehafvarne för de återstående kontraktstiderna få betala detta, då skogen fåtts så godt som till skänks samt vid afvittringarne tilldelats hemmanen just för att vara ett stöd för jordbrukarne.

Isynnerhet behjärtansvärdt är ett ingripande på nu föreslaget sätt i fråga om upplåtelse af utstämplingsrättigheter i lappmarkerna. Missförhållandets uppkomst är här af så färsk datum som tiderna efter 1873, före hvilken tid kronan ägde alla lappmarksskogarna. Skogsrättigheterna tilldelades vidare jordägarne uttryckligen för att de skulle hafva ett stöd af dem särskildt i tider af felslagna skördar och gäfvos dem med begränsad rätt uttryckligen för att skydda dem mot skogsköpare. Det kalla klimatet och den aflägsna belägenheten utan kommunikationer gör slutligen behovet af gäfvans hållande vid makt särdeles stort.

Exempelvis må nämnas, att i största delen af Västerbottens lappmark tiden för utstämplingsrättigheternas öfverlåtelse utlöper efter 1920. I Sorsele socken utgå de flesta kontrakten först 1939 och liknande är förhållandet på andra ställen. Den befolkning, som skall vänta så länge, kommer under tiden att kämpa sig till döds. Vid förra Riksdagen föreslogs (motionerna 212 och 260 i Andra Kammaren) att vinna en del af målet äfven på andra vägar, hvilka icke böra uppgifvas. Må vi nu skynda oss att begagna det som i detta fall står till buds.

Frågan om en skogsaccis kommer naturligtvis för sent, i den mån man afser att hjälpa befolkningen i de norrländska skogskommunerna. Bolagen hafva redan skummat gräddan och det är väl därför, som en sådan lagnumera har någon utsikt att gå igenom. Ännu återstår dock något. Men man kan vara förvissad om, att alla krafter komma att sättas i rörelse för att i möjligaste mån göra rent hus, innan afverkningskontrakten gått till ända.

Afverkningskontraktens och bolagsväldets välsignelser för land och folk i nämnda afseende ställdes i blyxtbelysning uti en i Dagens Nyheter för den 31 sistlidne mars intagen, med signaturen »B» undertecknad uppsats med rubrik »*Inför frågan om skogsaccisen*». Detta dokument, författadt af en framstående man, som vet hvad han talar om, är ett bidrag till vår kulturhistoria och bör bevaras från glömskan. Det lyder sålunda:

»I dessa dagar, då skogsbeskattningsfrågan tycks ha blifvit aktuell, torde det ha ett visst intresse att meddela något om förhållandena från den provins i vårt land Härjedalen, som torde ha lidit nästan mest af den nuvarande ordningen.

Detta missförhållande har länge tryckt som en olidlig börda på Härjedalens folk. Bekymren gäfvö sig uttryck i en motion i Andra Kammaren 1884 af dåvarande representanten för Härjedalen, hr Farup, hvilken motionerade om en ändring, så att bevillningsförordningens par. 12 skulle få följande tillägg: »Innehafvare af genom köp förvärfvad rätt till afverkning af skog å annans mark; för inkomst däraf erlägges skatt där skogen är belägen.» Motionären återkom år efter år med sitt yrkande, hvilket dock ej vann Riksdagens bifall. Det var ej heller att undra på vid denna tid, då trävaruintresset hade så stora försänkningar i Riksdagen. Vare detta sagdt utan den ringaste afsikt att smäda Riksdagen!

Under det kvartsekel, som denna skattefråga i olika former varit föremål för Riksdagens pröfning, ha de stora trävarubolagen, hvilka äro de som särskildt bort drabbas af denna beskattning, hunnit slutafverka det mesta från sina väldiga skogsvidder. De ha sålunda undkommit sin skatteplikt. Ehuru provinsen Härjedalen är synnerligen litet känd i Sveriges öfriga bygder, är den dock af herrar skogspekulanter för lång tid sedan upptäckt och »kartlagd» och dess oerhörda skogsrikedomar exploaterade. Sättet och formerna för skogsförvärf i Härjedalen för 50 å 60 år sedan skulle i detta sammanhang kunna utgöra ett intressant blad i »Norrlandsfrågans» historia. Men denna börjar nu bli känd. Resultatet har i Härjedalen varit detsamma som i det öfriga Norrland. Många miljoner träd af grof dimension ha afverkats, hvilka i inköp kostat köparen endast några få öre pr styck, eller under sådana förhållanden, att man kan säga att skogen erhållits till skänks.

Då nu trävarubolagen erhållit sådana oerhörda värden för en spottstyfver, borde det väl anses rätt och billigt att de erlägga en del kommunalskatt för sin afverkning, äfven där skogen afverkats. Det är ju därifrån miljonerna förtjänats och inte från sågverken. Nu må det erkännas, att en del trävarubolag lämnat ibland rätt väsentliga bidrag till skolbyggnader och dylikt i skogssocknarna, men detta får i de flesta fall lända till heder för vissa af bolagens tjänstemän, som lyckats utverka nämnda bidrag. I allmänhet ha dock dessa bidrag icke närmelsevis uppvägt det obehag och de kostnader, som trävarubolagen vid sina afverkningar förorsakat skogskommunerna. Våldiga äro nämligen de summor, som Härjedalskommunerna fått släppa till för uppsamlandet af de mänskliga vrak af de stackars misslyckade existenser, som trävarurörelsen lämnat i sina spår. Med misslyckade existenser menas här icke allenast de utslitna och urspårade »bolagskarlarna», utan jämväl, och kanske i ännu beklagligare grad, alla dessa stackars olyckliga flickor, som genom sin godtrogenhet fått sin framtids ljusa förhoppningar fullkomligt grusade. Det är, som riksdagsman Enander mycket träffande sade under en debatt i Riksdagens Andra Kammare 1907: »De människorna (bolagskarlarna) äro liksom flyttfåglarna, men i ett afseende äro de olika dessa, »ty de invänta icke ungarnas flygfärdighet». Fågelungarna i herr Enanders

liknelse och deras mödrar ha förorsakat kommunernas fattigvårdsstyrelser stora kostnader och mycket bekymmer.

Hvad som här i korthet anförts är blott en af de många olägenheterna och oförrätterna, som Härjedalens bofasta befolkning fått vidkännas som en direkt följd af trävarurörelsen. Det är bara ett af skälen för det berättigade uti krafvet på trävarubolagens skatteplikt till den kommun där skogen tas. Vissa trävarubolag i Härjedalen äro framför andra illa tålda af ortsbefolkningen. Deras tillvägagångssätt är nämligen minst sagdt oförsvarligt.

Såsom ett exempel därpå torde vara lämpligt anföras några händelser från jämförelsevis nytt dato, händelser som framkallat en berättigad indignation både bland forstmän och andra. År 1871 förvärfvades afverkningsrätten för 40 år till viss dimension inom ett område i västra Härjedalen af ett mycket mäktigt bolag, som ägts och ännu äges af så godt som en enskild person*. Bolaget (det kallas ju bolag) bedref afverkningen under loppet af flera år öfver hela det köpta området i senare delen af 1880-talet, och skogen blef mycket hårdt ansatt. Allmänna omdömet bland folket var att någon mer afverkning ej skulle förekomma öfver den trakt som gränsade mot fjällen, och då 1903 års skogslag kom, blef man naturligtvis stärkt i denna sin föreställning. Denna lag var dock behäftad med den stora bristen att den ej genast trädde i kraft, och som det förmodligen bland bolagets öfverstyrelse torde ha funnits män, som närmare satt sig in i situationen hvad skyddsskogslagen beträffar, ansåg sig bolaget böra vidta en förskräcklig ödeläggelse just inom det område, som låg mest exponerad för de förhärjande fjällstormarna. Sommaren 1904 bevaras i sorglig åminnelse i Härjedalens historia, ty då lät nämnda bolag kalhugga cirka en kvadratmil, visserligen redan förut dålig skogsmark, som nu fick fullständig fjällnatur öfver sig, trots att det fanns en lag (på papperet) som var afsedd att skydda fjällskogen och hindra fjällgränsens nedgående. Man skulle i det här fallet kunnat fordra att vederbörande myndigheter hade ingripit genom att vidta några restriktiva åtgärder för att förhindra förödelsen, men däraf blef intet. Sköflingen fick ostörd fortgå, tills den hunnit sin fulländning.

Denna taffla är sorglig, men det finns andra lika tragiska och lika karaktäristiska för trävarubolagens ohejdade vinningslystnad. Låtom oss i tankarna återgå till de sista dagarna af år 1904 och ut till de stora skogsvidderna i västra Härjedalen. Vi få där bevittna tilldragelser af synnerligen ödesdiger natur och ägnade att inge fosterlandsvännen den största förbittring.

Skyddsskogslagen närmar sig nu sin tillämpning. Den för fjällskogen förlösande 1 januari 1905 står för dörren. Skyddsskog i gränsen kan nu när som helst bli fastställd, och därför gäller det för bolaget att bryta ned allt som kan hinnas med, innan den förhatliga lagen kommer. Den syn, som nu upprullas för våra häpnade blickar, kan knappast i ord återges. Det är som om allt folket blifvit besatt. Förmän och arbetare springa om hvarandra som galningar med yxor och sågar, och svetten strömmar, och rop, svordomar och skräk ge eko mot fjällen. Här kunna skaldens ord tillämpas: »Och satan skrattade så gällt

* Ljusne-Woxna aktiebolag (ann. af motionärerna).

bland bergen, så att det kylde genom mårgen». Skogen darrar inför sina bödlar, den vacklar, den sista lifstråden afskäres med de hvassa vapnen, och hans ärorika lif såsom skyddsvakt mot de kalla, förhärjande fjällstormarna är lyktadt. De ärevördiga gamla träden med sina ståtliga kronor, som trotsat sekelernas hårda stormar, ligga där nu kalla och döda i sin mjuka, hvita bädd vid sidan af hundratusende bland sina yngre bröder.

Under all denna förskräckliga förödelse skrika förmännen, dessa hejdukar till skogens verkliga vampyrer, ut sina pris allt högre och högre. Folk samlas från när och fjärran. Till och med landsvägarnas föraktade stackare inbjudas att delta i förödelser. Sön- och sökendagar äro hvarandra lika, ty den goda förtjänsten lockar och eggjar, och som en lavin går skogsfällningen fram. Det finns ej tid för annat arbete nu. Det gäller endast såga ned allt som står.

Först från nyåret 1905 blef det tid att ta vara på den skog, som fälldes under gamla årets sista dagar. Lagen hade nu träd i kraft och förbjöd fällning utan jägmästares utsynning. På våren framflottades virkesmassorna till sågverken. Bolagen och deras män drogo sig så småningom till andra orter, men Härjedalens folk stod undrande och förtviflad inför det skedda, som fått passera onäpst.

Sedan nu Härjedalens väldiga skogsvidder plundrats och sågverksägaren-mångmiljonärens kassahvalf fullproppats, kommer kanske denne att befästa sitt minne och sitt »fosterländska» namn, helst i form af någon donation som väcker uppseende och beundran. Men det faller honom icke in att återskänka några styfrar till de fattiga skogskommuner, som genom sina skogar bidragit till den samlade, oerhörda förmögenheten. A nej, de få nöja sig med att ta vara på de många fattiga, som afverkningarna lämnat kvar. Donationerna få lof att ske så braskande som möjligt och till de rikaste och mäktigaste samhällena, ty sålunda kan man ju lättast bli »odödlig»*.

Då man från någon af sydvästra Härjedalens höjdplatåer får tillfälle att blicka ut öfver det sköflade område, som är beläget mellan Tännäs sockens hemskog och gamla lapps kattetrakten, kan en bedröfvans suck knappast återhållas. Den blir djupare då man vet att all denna förödelse har skett sedan en skyddsskogs lag var af Sveriges Riksdag antagen, en lag som var afsedd för just sådana trakter som denna. Nu är emellertid den tusenåriga skogen sköflad, och någon återväxt är nära nog omöjlig. Trävaruintressets mission är fullbordad. Fjällvindens suckan, då den drar fram bland dvärgbjörkens snår öfver de härjade kullarna, är ett anatema öfver förhärjaren sekler igenom äfven sedan donators minne förbleknat på historiens blad.»

Herr Åström har i motion (n:o 52 i Första Kammaren) påyrkat, att bolagens återstående afverkningar på grund af ifrågavarande upplåtelse skola blifva fria från den föreslagna accisen, ty därtill leder i själfva verket hans motion. I förevarande motion påyrkas i stället, att dylika afverkningar skola rättvisligen beläggas med ett *ytterligare* accisbelopp för angifvet ändamål.

* Hallwylska donationen till Stockholms stad (anm. af motionärerna).

På grund af hvad sålunda anförts, hemställes,
att Riksdagen ville i det genom propositionen n:o 25 framlagda förslag till lag om skogsaccis besluta erforderliga tillägg, i syfte att skogsafverkning inom de sex nordligaste länen på grund af afverkningsupplåtelser för en fortlöpande tid af 20 år och därutöfver må beläggas med en ytterligare skogsaccis att användas till betäckande af utskylderna för de hemman och lägenheter, från hvilka afverkningsrätten upplåtits,
eller, om detta ej kan bifallas, att bestämmelse om sådan accis måtte meddelas åtminstone i fråga om lappmarkerna.»

*Herr Lindhagens motion
n:o 258.*

I motionen n:o 258 har herr Lindhagen anfördt:

»Det genom propositionen n:o 25 framlagda förslag till lag om skogsaccis har närmast till syfte att provisoriskt bereda fattiga skogskommuner, i all synnerhet i norra delarna af riket, någon skatteinkomst af skogsafverkning, intill dess frågan om en rationell skogsbeskattning blifvit definitivt ordnad. Speciellt behjärtansvärdt är dock i detta afseende krafvet från norrländska småbönder, hvilkas skog genom afverkningsupplåtelser för lång tid ännu disponeras af bolagen, att erhålla något bidrag från skogen för skatternas betalande.

Af sistnämnda anledning väcktes nyss motion (n:o 240 i Andra Kamaren) att upptaga en ytterligare skogsaccis för ändamålet. Emellertid har från andra håll intresse yppats att möjligen kunna vinna detta mål äfven på andra beskattningsvägar. Saken kan ju också kräfvat en allsidigare utredning och torde jämväl vara skäl, att denna motion för att inrymma rätt till pröfning af tänkbara olika meningar får omfatta alla delar af riket, för hvilka ju lagen om skogsaccis afses att gälla.

I sammanhang härmed får erkännas, att uppgiften i förstnämnda motion, att herr Åströms motion i skogsaccisfrågan skulle leda till befrielse från accis för afverkningar på grund af förutnämnda afverkningsupplåtelser, beror på ett misstag. Herr Åström har nämligen i sin lagtext infört ett undantag just för sistnämnda upplåtelse. Jag får härmed beklaga detta mitt misstag, hvilket knappast låter sig försvaras däraf, att det tilkommit under inflytelsen af brådskan med motionens uppsättande.

Det hemställes alltså,

att Riksdagen ville anhålla om utredning och förslag, huruvida och på hvad sätt sådana missförhållanden, på hvilka förenämnda motion n:o 240, såvidt angår de sex nordligaste länen, syftar, må kunna på det i sagda motion angifna sätt eller ock annorledes i beskattningsväg afhjälpas.»

Vid behandlingen af nu ifrågavarande motioner har utskottet funnit önskvärdt att bestämmelser infördes, hvarigenom innehafvare af sådan afverkningsrätt, som i motionerna afses, blefve tillförbunden att ansvara för någon del af de på den fastighet, som afverkningsrätten omfattar, belöpande utskylderna. Det är nämligen obilligt och har äfven visat sig medföra svårigheter för en fastighetsägare att, samtidigt som förfoganderätten till skogen, fastighetens måhända värdefullaste tillgång, är honom betagen, ansvara för samtliga å fastigheten belöpande utskylder. Dessa olägenheter blifva naturligen alltmera kännbara i mån den skog, afverkningsrätten omfattar, vid fastighetens taxering afsetts till sitt fulla värde. I många fall torde dock obilligheten af ett sådant förhållande föranledt att, utan stöd i bevillningsförordningen, sådan skog, hvarå afverkningsrätten för längre tid frångått ägaren, sättes till lägre värde än eljest skulle ägt rum — ett förfarande, som åter länder till minskning af den stat och kommun rätteligen tillkommande skatt af fastigheten och således ej heller kan anses riktigt. I hvilket fall som helst synes en ändring härutinnan påkallad.

*Utskottets
yttrande.*

Det af herrar Lindhagen och Hellberg framlagda förslag till förverkligande af berörda önskemål genom påläggande af en extra skogsaccis är emellertid enligt utskottets mening icke af beskaffenhet att kunna förordas. Snarare synes det öfverklagade missförhållandet böra afhjälpas genom bestämmelser i bevillningsförordningen, äsyftande att i förevarande fall någon del af den taxering, som nu åsättes eller lagligen bör åsättas fastigheten, påläggas innehafvaren af afverkningsrätten. Utskottet tilltror sig emellertid icke att nu intaga någon afgjord ståndpunkt eller att framkomma med bestämdt förslag till lösning af denna invecklade och grannliga fråga. Då likväl, såsom förut är sagdt, de antydda missförhållandena äro, särskildt hvad de nordliga länen angår, af den allvarliga och trängande art, att de böra snarligen afhjälpas, synes skäl föreligga för Riksdagen att fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på desamma samt anhålla om Kungl. Maj:ts medverkan till deras afhjälpande.

Utskottet får fördenskuil hemställa,

4:o) att Riksdagen, med afslag å herrar Lindhagens och Hellbergs motion n:o 240, i anledning af herr Lindhagens motion n:o 258 måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huru de i motionen antydda missförhållandena

må kunna genom ändring i beskattningslagstiftningen afhjälpas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill detta öfvervägande kan gifva anledning.

Stockholm den 4 maj 1909.

På sammansatta bevillnings- och lagutskottets vägnar:

G. RUDEBECK.

Reservationer:

af herr *Ridderbjelke*;

vid punkten 1: af herr *Fahlén*, som, med instämmande af herrar *Jansson* i Krakerud och *Kvarnzelius*, ansett, att utskottet bort föreslå följande ändringar i Kungl. Maj:ts förslag:

5 §.

Taxeringen sker för ett från och med den 1 juni det nästföregående året till och med den 31 maj det år, taxeringen förrättas, räknadt afverkningsår samt har till föremål:

a) virke, som under afverkningsåret afverkats — (= Kungl. Maj:ts förslag) — ändamål;

b) virke, som — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — men under afverkningsåret afyttrats — — (= Kungl. Maj:ts förslag).

7 §.

Virke, som användes — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — fritt utlämnas. Har egendomens ägare för sådant behof, som här är sagdt, under afverkningsåret inköpt virke, är han berättigad att vid taxering till accis njuta afdrag med belopp, som motsvarar det inköpta virkets skogsvärde.

Virke, som från — (= Kungl. Maj:ts förslag) — upplåtelsen skett.

10 §.

Skyldighet — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — som han under afverkningsåret inom kommunen — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — hvarmed han under afverkningsåret så förfarit, att accisplikt enligt 5 § b) för virket inträdt.

12 §.

Den, som kolat under afverkningsåret afverkadt virke, må — — (= Kungl. Maj:ts förslag).

17 §.

Deklaration skall före den 1 juli aflämnas till vederbörande kommunalnämnds ordförande.

Möter för skattskyldig, som enligt lag är skyldig föra handelsböcker, hinder att före den 1 juli aflämna uppgift, och göres före samma dag skriftlig anmälan därom hos kommunalnämndens ordförande, må anstånd med uppgiftens afgifvande åtnjutas; dock att i sådan händelse uppgiften skall så fort ske kan och i hvarje fall före den 15 juli aflämnas till ordföranden.

24 §.

Före den 1 maj hvarje år — — (= Kungl. Maj:ts förslag).

26 §.

Taxeringen skall, så fort ske kan, påbörjas och vare afslutad före den 15 augusti.

I fråga om — — (= Kungl. Maj:ts förslag).

31 §.

Före den 1 oktober skola — (= Kungl. Maj:ts förslag).

32 §.

Åtnöjes ej den, som — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — ändring hos Konungens befallningshafvande genom besvär, hvilka, skriftligen affattade, skola senast före klockan tolf på dagen den 1 oktober eller, om då är helgdag, nästföljande dag dit ingifvas.

33 §.

Konungens befallningshafvande äger att i anledning af anförda besvär meddela sådan rättelse i öfverklagad taxering, som finnes af omständigheterna påkallad.

34 §.

1 mom. Konungens befallningshafvandes beslut i fråga om taxeringen till skogsaccis skola upptagas i särskildt protokoll. Taxering, som af Kungl. Maj:ts befallningshafvande blifvit fastställd — (= Kungl. Maj:ts förslag) — angifvas.

2 mom. Före den 15 november skola skogsaccislängden, kommunalnämndens protokoll och utdrag af det hos Konungens befallningshafvande förda särskilda protokoll, i hvad taxeringen — — (= Kungl. Maj:ts förslag) kommunalnämndens ordförande.

35 §.

1 mom. Har den, som taxerats till skogsaccis, ej hos Konungens befallningshafvande öfverklagat taxeringen, i hvad honom rör, må han icke, utom i fall som nedan sägs, emot taxeringen föra klagan.

Eljes må besvär öfver Konungens befallningshafvandes beslut anföras af den, som taxerats till skogsaccis, i hvad Konungens befallningshafvandes beslut gått honom emot, äfvensom af vederbörande kommun, såvidt taxering till skogsaccis blifvit af Konungens befallningshafvande nedsatt eller upphäfd; och skola — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — fogade såväl utdrag af skogsaccislängd samt kommunalnämndens och det hos Konungens

befallningshafvande förda särskilda protokoll i hvad de den öfverklagade taxeringsfrågan angår, som ock de till kommunalnämnden och Konungens befallningshafvande i frågan ingifna handlingar — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — påkalla.

Den, hvilken — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — afsänd före den 1 september, äge ock, därest han ej enligt 19 § förlorat sin talan, att, utan hinder däraf att han icke hos Konungens befallningshafvande öfverklagat taxeringen, före den 1 april det nästföljande året i här stadgad — (= Kungl. Maj:ts förslag) — uppgifvit.

2 mom. I den förteckning — (= Kungl. Maj:ts förslag) — öfversändas, införe Konungens befallningshafvande uppgift å de besvär, som inom den i 1 mom. andra stycket stadgade tid till Konungens befallningshafvande inkommit.

40 §.

1 mom. Besvär — (= Kungl. Maj:ts förslag) — ingifvas.

2 mom. Den som vill öfver kommunalnämnds eller Konungens befallningshafvandes beslut — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — protokoll.

41 §.

Sedan skogsaccislängden — (= Kungl. Maj:ts förslag) — taxering, som af Konungens befallningshafvande bestämts.

Uppbörd af skogsaccis äger rum i sammanhang med uppbörden af de allmänna kommunalutskylderna, och skall skogsaccis påföras i den debetsedel å kommunalutskylder, som enligt 66 § förordningen om kommunalstyrelse på landet kan varda för den accispliktige utfärdad; skolande jämväl den summa skogsvärde, för hvilken skogsaccis påförts, i debetsedeln upptagas.

45 §.

I granskningen af deklaration och andra enligt denna lag aflämnade handlingar äga kommunalnämndens samtliga ledamöter eller delegerade deltaga utan — (= Kungl. Maj:ts förslag) — lämnade uppgifter i kommunalnämndens eller det hos Konungens befallningshafvande förda särskilda protokoll intagas i vidare mån — (= Kungl. Maj:ts förslag) — förstöras.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1909, men skall ej tillämpas med afseende å virke, som fällts före nämnda dag.

af friherre Beck-Friis, som i öfrigt instämt med herr Fahlén, men med afseende å lagens tillämplighet ansett, att herr Åkerlunds motion i denna del bort i så mån bifallas och lagens karaktär af provisorisk därigenom fastställas, att sista punkten skolat lyda:

»Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1909, men skall ej tillämpas med afseende å virke, som fällts före nämnda dag, samt gäller till och med den 30 september 1912.»

af herrar Wester och friherre Fleming, som ansett utskottet hafva bort, i anledning af herr Åkerlunds motion n:o 213, företaga de af denne föreslagna ändringar i lagens fjärde och följande paragrafer;

af herrar Wester och friherre Beck-Friis, som ansett § 8 i lagen böra erhålla följande lydelse:

»Befinnes — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — uppgår till 100 kronor — — (= Kungl. Maj:ts förslag) — — — bortfaller».

af herr Ericsson i Ofvanmyra, som instämt med herr Fahlén utom i fråga om föreslagna bestämmelsen angående tiden för lagens trädande i kraft;

af herr Widén, som ansett, att rätt till besvär icke bör medgifvas öfver kammarrättens beslut rörande taxering till skogsaccis, i följd hvaraf 38 § uti förevarande lag bort ur densamma utgå samt efterföljande paragrafer erhålla ändrad nummerbeteckning;

af herr Lindhagen, hvilken beträffande viss del af motiveringen i propositionen anfört följande:

»I propositionen har (sid. 76; jämfördt exempel sid. 39—40) anförts, att det för den tillämnade accisbeskattningen beräknade värdet å virke, hämtadt från egen mark, sannolikt komme att läggas till grund för det afdrag, som idkare af trävarurörelse äger åtnjuta vid rörelsens inkomst-taxering. Det synes dock icke böra få ifrågakomma att en praxis, hvarigenom stat och kommun i en mängd fall oskäligen beröfvats stora skatteinkomster, skulle få genom den nu ifrågasatta lagstiftningen ytterligare vinna häfd. Rätta förhållandet synes framgå af följande utredning i ämnet, af hvilken jag varit i tillfälle att taga del:

»Stubböresafdrag och skogsaccis.

Stubböresafdrag kallas det vid taxering af sågverksrörelse, till undvikande af dubbelbeskattning, medgifna afdrag för värdet å rot af det i rörelsen förädlade virket. (Detta värde här nedan och i propositionen benämndt skogsvärde).

För beräkning af stubböresafdraget, såvidt angår virke, hämtadt från sågverksidkarnes egna skogar, hafva hittills — såsom framhålles i propositionen sid. 76 — icke funnits stadgade grunder. Bestämmelsen om stubböresafdrag återfinnes i Inkomstskatteförordningens »anvisningar» 1 § 4 st. (jfr. 3 st.). Praxis vacklande! I sågverksidkarens intresse ligger naturligtvis att få så höga afdrag som möjligt. Särskildt under senare tid har framställts krafvet, att stubböresafdraget skall bestämmas lika med virkets fulla marknadsvärde. Beskattningsmyndigheterna ha spjärnat emot. Se prejud. särskildt Svartviksmålet $\frac{3}{6}$ 1892 (Rettig. III n:r 75) och Mo och Domsjömålet $\frac{7}{12}$ 1900 (Rettig. VII n:r 77).

Huru bör stubböresafdraget beräknas?

Nedan förutsättes, att sågverksidkaren i rörelsen använder endast virke från egna skogar och att skogarna skötas rationellt — med årlig afverkning motsvarande ungefär årliga tillväxten.

Enda skälet för stubböresafdrags medgifvande är, att man vill undvika dubbelbeskattning. Sågverksidkaren skall för den beräknade afkastningen af skogen — utgörande exempelvis 24,000 kr. = 6 % af skogens taxeringsvärde, 400,000 kr. — erlägga fastighetsbevillning (240 kr.), inkomstskatt (465 kr.) samt kommunalskatt (t. ex. 7 gånger bev.-kronan = 1,680 kr.) i den kommun, där fastigheten är belägen. Men därjämte har sågverksidkaren att för den uppskattade inkomsten af sågverksrörelsen — utgörande exempelvis 250,000 kr. — erlägga inkomstbevillning, inkomstskatt och kommunalskatt i den kommun, där förädlingen och skeppningen sker. Då nu i den uppskattade inkomsten af sågverksrörelsen (250,000 kr.) ingår jämväl skogsvärdet (= virkets värde å rot), bör sågverksidkaren, till undvikande af dubbelbeskattning, från förenämnda inkomstbelopp, 250,000 kr., åtnjuta afdrag med den för fastighetsbevillningens utgörande beräknade afkastningen, det vill säga med 24,000 kr. Äfven om virkets å rot marknadsvärde är vida högre — låt oss antaga (liksom i det i propositionen, sid. 40, refererade sista målet) 100,000 kr. — bör afdraget ej få öfverstiga 24,000 kr. För att kompensera fastighetsbevillningen — och detta är, som nämnts, enda anledningen till afdragets medgifvande — äro de 24,000 kr. fullt tillräckliga. Medgifves högre afdrag, blir taxeringen orättvis till fördel för sågverksidkaren och nackdel för det allmänna.

I förevarande fall borde sålunda sågverksidkaren taxeras för inkomst af sågverksrörelse till belopp af 250,000 - 24,000 = 226,000 kr., motsvarande en skatt — i bevillning (2,260), inkomstskatt (9,040) och kommunalskatt (t. ex. 5 gånger bev.-kronan = 11,300) i den kommun, där förädling och skeppning sker — af tillhopa cirka 10 % af 226,000 = 22,600 kr.

Den föreslagna lagen om skogsaccis utgår från, att stubböresafdraget skall, oberoende af skogens taxeringsvärde, beräknas efter virkets fulla marknadsvärde. Enligt lagen skulle sålunda sågverksidkaren, i stället för nyssnämnda taxering för inkomst af sågverksrörelsen till belopp af 226,000 med skatt af cirka 22,600, beskattas:

dels till skogsaccis i den socken där afverkning skett, med högst 2 % af skogsvärdet, 100,000 kr., det vill säga till	2,000: —
dels för inkomst af sågverksrörelsen till 250,000—100,000 = 150,000, motsvarande en skatt (i bevillning, inkomstskatt och kommunal-skatt i den kommun, där förädling och skeppning sker) till belopp af cirka 10 % af 150,000	15,000: —
	<hr/>
	Således tillhopa kr. 17,000: —

Visserligen vinnes enligt skogsaccislagen den fördelen, att skogskommunen får 2,000 kr. i skogsaccis, men denna fördel synes allt för dyrköpt, då sågverksidkaren samtidigt, till nackdel för det allmänna, erhåller lindring i skatt på det hela med 22,600—17,000 = 5,600 kr. I verkligheten blir nog lindringen än större, ty lagen kommer väl att medföra

(Se prop. s. 42). att *taxeringsvärdet sänkes* — exempelvis till 350,000 (från 400,000).

(Se prop. s. 76). att *skogsvärdet höjes* — exempelvis till 150,000 (från 100,000).

Den taxerade inkomsten af sågverksrörelsen skulle då blifva, om stubbörösafrdraget beräknades rätt, 250,000—21,000 (= 6 % af 350,000) = 229,000, motsvarar skatt af cirka .....

22,900: —	
Enligt skogsanslagen åter skulle beskattningen blifva:	
Skogsaccis 2 % af 150,000	3,000: —
Inkomst af sågverksrörelse 250,000—150,000 = 100,000,	
motsvarar en skatt af cirka	10,000
	<hr/>
	13,000: —

Sålunda en skillnad af .....

9,900: —

sågverksidkaren till fördel och det allmänna till nackdel.

Öfvanangifna siffror (nära lika med de i propositionen refererade fallen) äro jämförelsevis låga. I många fall uppgå stubbörösafrdragen till flera hundra tusen kronor.

Äldre och nu gällande lagstiftning.

I äldre bevillningsförordningar fanns (i instruktionen) intagen en så lydande bestämmelse:

»Då bruks-, fabriks- eller näringsidkare måste såsom ägare utgöra fastighetsbevillning för egendom, lägenhet eller byggnad, som i dess helhet eller till en del begagnas till rörelsens bedrivande, må skäligen beräknad arrende- eller hyresafgift afdragas från den inkomst, rörelsen lämnar.»

Syftet med denna bestämmelse var undvikande af dubbelbeskattning. Se 1862 års riksdagsbevillningsutskotts utlåtande n:r 9 sid. 42, 43 och 78. I 1883 års bevillningsförordning utbyttes nyssnämnda bestämmelse mot den ännu gällande föreskriften — 10 § 2 mom. 2:o a) bevillningsförordningen och 7 § a) inkomstskatteförordningen — att den som i sin fabriksrörelse använder egen fabriksfastighet äger vid beräkning af inkomsten af rörelsen afdraga 50 % af fastighetens taxeringsvärde. Denna föreskrift innebär, att fastighetsafkastningen

skall inräknas i hela inkomsten och från denna totalinkomst afdrages 5 % af fastighetens taxeringsvärde. Dubbelbeskattning undvikas härigenom på ett fullt effektivt sätt och taxeringen blir rättvis äfven om taxeringsvärdet är oriktigt.

Nyssnämnda föreskrift — som endast talar om ett värde motsvarande 5 % af taxeringsvärdet och sålunda pekar hän endast på »annan» fastighet — föreslogs af 1882 års skattekommitté. Men kommittén föreslog i sammanhang härmed

att för all fastighet skulle bevillning utgå med 5 öre på hvarje 100 kr. af taxeringsvärdet,

att inkomsttaxering skulle åsättas för inkomst af jordbruksnäring och skogs-försäljning till så stor del, som öfverstiger ett belopp af fem för hundra af taxeringsvärdet, hvilket belopp ansågs vara genom fastighetsbevillning beskattadt, samt

att vid fastighets uppskattning växande skog skulle tagas i betraktande endast i den mån, den ansågs erforderlig till husbehof.

Kommitténs förslag ändrades i vissa delar af Kungl. Maj:t och än ytterligare, väsentligt, af Riksdagen. Att — det oaktadt — ifrågavarande föreskrift i den nya bevillningsförordningen — 1883 års — fick den af kommittén föreslagna lydelsen, synes här berott på något förbiseende.

Gällande bestämmelse — i inkomstskatteförordningens särskilda anvisningar 1 § 4 st. (jfr. 3 st.) — torde emellertid *icke* utgöra hinder för en sådan lagtillämpning, att enahanda grundsats, som kommit till uttryck i ofvanberörda föreskrift — 10 § 2 mom. 2:o a) i bevillningsförordningen och 7 § a) i inkomstskatteförordningen — må i tillämpliga delar gälla äfven vid taxering af sågverksrörelse, när i rörelsen användes virke från egna skogar. Med tillämpning af nyssnämnda grundsats blir i fall, som ofvan förutsatts, beskattningen af sågverksrörelsen till siffran rättvis äfven om taxeringsvärdet å fastigheten är för lågt.

Om däremot — hvilket, som nämnts, synes afsedt att blifva en följd af lagen om skogsaccis — stubböresafdraget skall — oberoende af taxeringsvärdet — utgå med belopp motsvarande fulla marknadsvärdet, blir beskattningen i regel orättvis och betydande skattebelopp undandragna det allmänna».

beträffande punkten 3 af herrar Ericsson i Ofvanmyra och Magnusson i Tumhult, som ansett, att utskottet med anledning af herrar Barthelsons och Lundells motioner bort hemställa att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla att, i samband med nu pågående omarbetning af skattelagstiftningen, särskild uppmärksamhet måtte ägnas åt införande i bevillningsförordningen af tydliga bestämmelser därom, att vid skogsbeskattning må i fastighetsvärdet inberäknas endast värdet af själfva skogs-

marken jämte förmånen för egendomen att äga tillgång på husbehovsvirke, samt att beskattning af ståndskogen skall äga rum först vid afverkningen.

vid punkten 4: af herrar *Rudebeck, Wæster, Fahlén* och *friherre Fleming*, som ansett, att utskottets yttrande vid samma punkt bort hafva följande lydelse:

»Fall torde förvisso hafva inträffat, då svårigheter uppkommit för en fastighetsägare att, samtidigt som förfoganderätten till skogen, fastighetens måhända värdefullaste tillgång, varit till annan upplåten, ansvara för samtliga å fastigheten belöpande utskylder. Dessa olägenheter blifva naturligen mera kännbara i mån den skog, afverkningsrätten omfattar, vid fastighetens taxering beräknats till sitt fulla värde. I många fall torde dock detta förhållande föranledt att, utan stöd i bevillningsförordningen, sådan skog, hvarå afverkningsrätten för längre tid blifvit till annan upplåten, sättes till lägre värde än eljest skulle ägt rum — ett förfarande, som åter län-der till minskning af den stat och kommun rätteligen tillkommande skatt af fastigheten och således ej heller kan anses riktigt.

Det af herrar *Lindhagen* och *Hellberg* framlagda förslag om en extra skogsaccis är emellertid icke af beskaffenhet att kunna förordas. Snarare synes det öfverklagade missförhållandet kunna afhjälpas genom lämpligt afpassade bestämmelser i bevillningsförordningen. Utskottet tilltror sig emellertid icke att nu intaga någon afgjord ståndpunkt och ännu mindre att framkomma med förslag till lösning af denna invecklade och grann-laga fråga.

Då emellertid utskottet är förvissadt om, att vid blifvande omarbet-ning af skattelagstiftningens bestämmelser äfven dessa önskemål skola ägnas behörig uppmärksamhet, får utskottet hemställa,

att herrar *Lindhagens* och *Hellbergs* motion n:o 240 och herr *Lindhagens* motion n:o 258 icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.»

samt

af herr *Lindhagen* i fråga om motiven till utskottets yttrande i denna punkt.